

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за полицијског писара друге класе среза темнићског Мирослава Жупањевца, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза беличког Ђорђа Протића, полицијског писара исте класе среза темнићског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза колубарског, округа београдског, Душана Живковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по молби;

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Јермију Станковића, полицијског писара исте класе среза беличког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза рањевског Животу Спасојевића, полицијског писара исте класе начелства округа пожаревачког, по молби;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Драгомира Савића, полицијског писара исте класе начелства округа подринског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза црногорског Милутина Милића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа београдског, по службеној потреби; и

за полицијског писара треће класе начелства округа пожаревачког Димитрија Нешића, полицијског писара исте класе среза рањевског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. децембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Илија Поповић, полицијски писар прве класе среза црногорског, на основу

§ 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. децембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Аврам Тодоровић, полицијски писар друге класе среза пожешког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. децембра 1910. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу новембру 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца новембра ове године извршено је у Србији:

1. Убиства	35
2. Детоубиства	2
3. Нехотичних убиства	4
4. Покушаја убиства	24
5. Разбојништва	14
6. Силовања	3
7. Тешких телесних повреда	19
8. Паљевина	87
9. Опасних крађа	189
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	12 ¹⁾

¹⁾ Дела ових у прошлој години месеца новембра било је:

1. Убиства	28
2. Детоубиства	3
3. Нехотичних убиства	2
4. Покушаја убиства	28
5. Разбојништва	4
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	8
8. Паљевина	67
9. Опасних крађа	195
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	13

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	32	или	91.7%
Детоубиства	1	»	50 %
Нехотичних убиства	4	»	100 %
Покушаја убиства	24	»	100 %
Разбојништва	12	»	92.9%
Силовања	3	»	100 %
Тешких телесн. повреда	19	»	100 %
Паљевина	17	»	19.6%
Опасних крађа	58	»	30.6%
Злонамерних поништаја туђих ствари	0	»	0 %

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (16), затим помоћу *оштрог оруђа* (13) и *туџог* (5). За један случај *оружје* је непознато¹⁾.

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 20 случајева, у *освети* за 2, и по 1 у *одбрани части, у честољубљу, у вршењу званичне дужности, у користољубљу, у душевном растројству, у љубомори* и у *домаћој распри*. За шест случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу подунавском 4, у срезу прокупачком 4, у срезу посавском округа ваљевског 3 (1 непронађено), у срезу космајском 2 (1 непронађено), у срезу депотовачком 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2, и по 1 у срезovima: грочанском, јабланичком, грузанском, рачинском, копаоничком, левачком (непронађено), ресавском, посаво-тамнавском, јадранском, пожаревачком, млавском, љубићском, качерском, орашком, бољевачком (непронађено), добричком, косаничком и у вароши Београду.

Детоубиства су извршена по 1 у срезу јабланичком и у вароши Београду (непронађено).

Нехотична убиства су извршена по 1, у срезovima: врачарском, посавском округа београдског, златиборског и у вароши Београду.

Покушаји убиства извршени су: у срезу космајском 2, у срезу неготинском

¹⁾ Нађен леш непозната човека.

2, у срезу млавском 2, у срезу таковском 2, у вароши Београду 2, и по 1 у срезовима: пчињском, лесковачком, јасеничком округа крагујевачког, посаво-тамнавском, пожаревачком, подунавском, прокупачком, косаничком, црногорском, моравичком и у варошима: Крагујевцу, Шапцу, Ужицу и Чачку.

Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу тамнавском 2, у срезу крајинском 2 (оба непронађена), у срезу таковском 2, у срезу подунавском 2, у срезу косаничком 2, и по 1 у срезовима: подгорском, лесковачком, нишавском и у вароши Београду.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: лесковачком, лепеничком и црногорском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу гужанском 2, у срезу левачком 2, у срезу подунавском 2, у срезу ужичком 2, у срезу црногорском 2, у срезу жичком 2 и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, колубарском округа ваљевског, поречком, кључком, пожаревачком, таковском и бољевачком.

Паљевине су извршене: у срезу параћинском 7, у срезу трнавском 5 (све пронађене), у срезу врачарском 3, у срезу посавском округа београдског 3, у срезу грочанском 3, у срезу лепеничком 3, у срезу гужанском 3 (2 пронађене), у срезу нишавском 3, у срезу рамском 3 (све пронађене), у срезу подунавском 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу посавском округа ваљевског 2, у срезу неготинском 2, у срезу расинском 2, у срезу ресавском 2, у срезу моравском округа нишког 2 (1 пронађена), у срезу белопаљаначком 2, у срезу поцерском 2, у вароши Пожаревцу 2, у срезу хомољском 2, у срезу орашком 2, у вароши Ужицу 2, у срезу жичком 2, и по 1 у срезовима: космајском (пронађена), подгорском, пчињском, јабланичком, лесковачком, крагујевачком, (пронађена), брзопаланачком, трстеничком, копаоничком, темнићском, бањском (пронађена), посаво-тамнавском, мачванском, млавском, голубачком, љубићском (пронађена), качерском, зајечарском, прокупачком, добричком (пронађена), аријском, црногорском и у варошима: Ваљеву, Неготину (пронађена) и Ђуприји.

Вредност свих ових паљевина износи око 23.400 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Пожаревцу 16 (7 пронађених), у вароши Београду 14 (6 пронађених), у срезу звишком 11, у срезу ресавском 9 (2 пронађене), у срезу жичком 8 (5 пронађених), у срезу пожаревачком 7 (1 пронађена), у срезу беличком 6 (1 пронађена), у срезу хомољском 5, у срезу колубарском округа ваљевског 4, у срезу пчињском 4, у срезу лепеничком 4, у срезу подунавском 4 (2 пронађене), у срезу бољевачком 4, у срезу посавском округа ваљевског 3, у срезу тамнавском 3 (2 пронађене) у срезу масуричком 3 (1 пронађена), у срезу лесковачком 3 (1 пронађена), у срезу кључком 3 (2 пронађене), у срезу неготинском 3, у срезу копаоничком 3, у срезу зајечарском 3, у срезу тимочком 3 (1 пронађена), у срезу пожељском 3 (1 пронађена), у срезу ваљевском 2 (1 пронађена), у вароши Ваљеву 2 (1 пронађена), у вароши Врању 2 (1 пронађена), у срезу крагујевачком 2 (1 пронађена), у срезу брзопаланачком 2, у срезу трстеничком 2, у вароши Ђуприји 2 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 2 (обе пронађене), у срезу темнићском 2, у срезу параћинском 2 (1 пронађена), у срезу александарском 2 (1 пронађена), у срезу нишком 2 (1 пронађена), у срезу нишавском 2, у срезу лужничком 2, у срезу посаво-тамнавском 2, у срезу голубачком 2 (1 пронађена), у срезу заглавском 2, у срезу ужичком 2 (обе пронађене) и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа београдског, (пронађена), грочанском, космајском (пронађена), власотиначком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), гужанском, крајинском, ражањском, левачком, моравском округа нишког (пронађена), сврљичком (пронађена), белопаљаначком (пронађена), јадранском (пронађена), рађевском, мачванском, поцерском, моравском округа пожаревачког (пронађена), млавском, рамском (пронађена), добричком (пронађена), прокупачком (пронађена), црногорском, трнавском (пронађена), и у варошима: Крушевцу, Зајечару (пронађена) и Ужицу.

Вредност свих ових крађа износи око 20.800 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу темнићском 3, у срезу ражањском 2 и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, тамнавском, крагујевачком, посаво-тамнавском, зајечарском, добричком и драгачевском.

Вредност свих уништених ствари износи око 1300 динара.

Поред изложених дела у току месеца новембра ове године извршено је у Србији и 10 самоубиства и то: у вароши Београду 3, и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, лесковачком, крајинском, нишком, млавском, качерском и орашком.

Ова самоубиства извршена су: вешањем 3, вагреним оружјем 3, тровањем 3, и даљењем у води 1.

А узроци њиховом извршењу леже: у рђавом материјалном стању, за 3 случаја, у душевном растројству за 2, у тузи за 1, у старачкој изнемоглости за 1, у дугој болести за 1 и за 2 случаја узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су по 1 у срезу моравском округа пожаревачког и у вароши Београду, оштрим оруђем и тровањем, а узроци су: страх од казне и честољубље.

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текстуални број

О К Р У З И

Текстуални број	О К Р У З И	Убиства	Детубиства	Цехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	3	—	2	2	—	—	—	10	4	1	—	—
2	« ваљевски	3	—	—	—	3	—	2	6	14	1	1	—
3	« врачарски	1	1	—	2	1	1	—	3	13	—	1	—
4	« крагујевачки	1	—	—	2	—	1	2	7	8	1	—	—
5	« крајински	—	—	—	2	2	—	2	4	9	—	1	—
6	« крушевачки	2	—	—	—	—	—	—	4	7	2	—	—
7	« моравски	4	—	—	—	—	—	2	11	24	3	—	—
8	« нишки	—	—	—	—	—	—	—	3	6	—	1	—
9	« пиротски	—	—	—	—	1	—	—	5	5	—	—	—
10	« подрински	2	—	—	2	—	—	—	4	6	1	—	—
11	« пожаревачки	4	—	—	3	—	—	1	9	44	—	1	1
12	« руднички	2	—	—	2	2	—	1	2	—	—	1	—
13	« смедеревски	5	—	—	1	2	—	2	5	4	—	1	—
14	« тимочки	1	—	—	—	—	—	1	1	13	1	—	—
15	« топиљки	6	—	—	2	2	—	—	2	2	1	—	—
16	« ужички	—	—	1	2	—	1	4	4	9	—	—	—
17	« чачански	—	—	—	2	—	—	2	7	9	1	—	—
18	Управе града Београда	1	1	1	2	1	—	—	—	14	—	3	1
	Свега:	35	2	4	24	14	3	19	87	189	12	10	2

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. децембра 1910. године. АБр. 2208. у Београду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Али не мора ни то једино средство бити употребљено. Ако дужник, после извршене продаје чију цену купац није измирио, исплати повериоце за чији је рачун продаја била (§ 478. а.), онда власт неће другу продају одређивати: ову не могу тражити повериоци, јер су измирили, а не може је тражити ни купац на лицитацији, јер одређивање друге продаје на његов трошак и штету није никакво његово право већ је то право дужника и његових поверилаца. У овом смислу постоји и једна одлука Државног Савета од 24. Фебруара 1904. год., Бр. 1457.¹⁾

Што се, пак, тиче питања, да ли повериоци имају право одустати од поновне продаје без пристанка дужниковог, не одустајући, у исти мах, и од својих потраживања, за њега важи оно исто што смо казали за слично питање код прве продаје, питање којим се бави § 478. а..

б). *Како се врши нова продаја.* Нова продаја, као засебна и одвојена процедура, врши се онако исто као и прва продаја. Прописи који вреде за једну вреду и за другу, због чега овде немамо што ново да кажемо. Рећи ћемо само ово двоје: прво, да извршна власт, и ако је она већ, поводом прве продаје, тражила од суда извештај о теретима (§ 472.), треба да се, и пре објаве друге продаје, обрати суду у истом циљу, пошто, између момента када је тражен први извештај и момента када се нова продаја одређује, по правилу протече доста времена, тако да, осим ранијих терета, има сада, на пописаном или пописаним добрима, можда нових терета које ваља, такође, обзнанити по §-у 472., систем који смо ми, на своме месту, већ критиковали; друго, нову продају треба, осим лица о којима говори § 478., саопштити индивидуално и купцу на чији се трошак и штету врши друга продаја: како је он, због обавезе која на њему, по §-у 484., лежи у случају нове продаје, нарочито у овој заинтересован, то је разумљиво што се позив на ту продају мора њему лично доставити. Да приметимо, најзад, и то: да се на другој продаји могу продавати само она добра која су била предмет прве продаје: власт не би могла тим добрима додати још нека нова добра која би се, са њима заједно, продала на другој продаји. Ова продаја не би се могла звати друга, нова, ако се она не би тицала апсолутно оних истих добара која су била првом продајом обухваћена: у колико би, у тој другој продаји, било добара која нису продавана у претходној продаји, та, друга, продаја не би била друга, већ прва продаја.

в). *Разни исходи друге продаје.*

Овде се могу предвидети три разна случаја: цена на другој продаји равна је

цени на првој продаји, или је од ње мања или је, најзад, од ње већа. Да прегледамо сва та три случаја.

Први случај: Цена на другој продаји иста је као и на првој. У овом случају први купац испада потпуно из обавезе: обавеза која је на њему лежала да надокнади евентуални мањак који би се на другој продаји показао (§ 484.) отпада, пошто мањка тога нема. Наравно, ово под условом: *прво*, да први купац доплати трошкове и интерес који дугује, на цену од њега на првој продаји понуђену, од дана када је ову требао положити, или, да цена на другој продаји буде, у границама тих трошкова и интереса, већа од цене на првој продаји, и *друго*, да други купац цену коју је на другој продаји понудио заиста и плати. Иначе, ако он то не би учинио, те би морало доћи и до треће продаје, евентуалност коју ћемо ниже размотрити, први купац може понова доћи, наспрам поверилаца (односно дужника), у обавезу, или, боље, у том случају могла би се његова обавезаност и даље продужити. Дакле, ослобођење првога купца од обавезе овде је условно.

Други случај: Цена на другој продаји изишла је мања него на првој. Тај други случај регулисан је, можемо рећи индиректно, §-ом 484., по коме друга продаја бива „на трошак и штету купца“. На штету купца, то значи да је купац у обавези да плати ону разлику између прве и друге цене. Поверилоци (односно дужник) имаће тада посла са два лица: са оним које је добро купило на другој продаји, и од њега ће они тражити наплату онога што је оно, као другу цену, понудило, и са купцем на првој лицитацији, од кога ће тражити измирење оне диференције у ценама.

Какав је основ обавезе првога купца да положи мањак који се покаже поновном продајом?

Француски правни аутор Boitard мисли, да ту диференцију први купац има да плати на основу обавезе коју је, на првој лицитацији, примио на себе да плати понуђену цену. Та обавеза лежи на њему и ако је било нове продаје. Он се ње није, наравно, могао ослободити не плативши цену, јер каква би иначе та обавеза била, кад би њено постојање зависило од воље дужникове? Дакле, купац на првој лицитацији има ту своју обавезу да испуни, и он је испуњава тиме што доплаћује, уз лицитациону цену на другој продаји, мањак између ове и прве цене. (Boitard, Colmet-Daage et Glasson, *op. cit.*, II, p. 501).

Нама изгледа да обавезу првога купца да положи ону диференцију у ценама не треба тако схватити. Јер, пошто обавеза првога купца да плати излицитирану цену има свој основ, своју *causam*, у обавези поверилаца односно дужника да га начине сопствеником пописаног добра, то те обавезе сада нема, јер нема ни њеног основа: пописано добро купио је други.

Ми мислимо да обавеза првога купца да плати речену диференцију има за основ накнаду штете. Сваки уговор садржи у себи прећутну обавезу обеју странака

уговорница, да ће свака од њих накнадити евентуалну штету коју би, због неизвршења обавеза које је она уговором на се узела, друга страна могла претрпети. Тако је и код уговора о продаји и куповини. Када се тај уговор раскине, онда престају између странака сви правни односи који су њим били креирани, осим онога који се тиче накнаде штете. Накнада штете обухвата ту ону корист коју би имао уговорач, да је уговор извршен и коју он губи услед неизвршења уговора.

Какву сада штету трпе повериоци, у случају друге јавне продаје која је дала мање него прва, због купца на првој лицитацији? Они губе онолику суму новаца за коју се цена на првој продаји разликује од цене на другој продаји, губитак који они трпе услед неизвршења уговора од стране првога купца. Јер, да је овај положио излицитирану цену, као што је то био дужан учинити, они ту штету не би претрпели. За ову солуцију је француска јуриспруденција (Cass. Rej., 24 juin 1846. Dalloz, 46,1, 257; Nimes, 30 janvier, 1861. Dalloz, 61,5, 239). У осталом, први купац, када би повериоци могли, као оно у француском законодавству, да траже наплату цене коју је он излицитирао и из његових личних добара, морао би платити ту цену у свој својој потпуности.

Како се наплаћује од првога купца она диференција у ценама између двеју продаја?

Да кажемо, на првом месту, да, за ту диференцију, купац на првој лицитацији одговара не само положеном кауцијом, ако је ову положио (§ 479.), већ и осталом имаовином својом. Кауцији је главни циљ тај да се извршни орган увери у озбиљност лицитанта као таквог — ма да, у самој ствари, може лицитанат не бити озбиљан купац, и ако је дао кауцију — и тек на другом месту кауција служи и за измирење оне штете коју купац евентуално може дуговати повериоцима због тога што је на другој продаји добро изишло јевтиније него на првој. Законодавац, у §-у 484., у вези са §-ом 465. тач. 6., ставља, на један тако несумњив начин, на терет купцу са прве лицитације сву штету која би се поновном продајом могла показати, да аргументат, изведен из онога пасуса §-а 481. да „А ако продаја остане у снази, а купац цену не положи, него буде нова продаја имања на његову штету по §-у 484-ом, кауција ће се употребити на измирење трошкова око нове продаје и штете ако штете буде, што би се на новој продаји добила цена мања. (Замена од 14. Јула 1898. год.)“, није ни мало конклузиван за то мишљење: да би купац на првој продаји, за мањак који би се другом продајом показао, одговарао само у граници положене кауције. То што, у предвиђеном случају, власт купцу са прве лицитације кауцију вратити неће већ ће је употребити за измирење евентуалне штете коју би друга продаја показала, никако не значи да се та штета, ако би она била већа од кауције, неће моћи наплатити из осталог имања купчевога, не значит другим речима, да купац одговара, за

¹⁾ Мил. Вукчићевић, *Збирка Одлука Државног Савета*, стр. 134. и 135..

штету из §-а 484., само у мери положене кауције.

Зато и јесте била погрешна пресуда једног првостепеног суда (од 2. Марта 1902. год. бр. 5940.) којом је тај суд био одлучио, да купац на првој лицитацији одговара, у случају друге продаје, само кауцијом. Суд је, између осталог, сметнуо са ума и разлику која би, без икаквога разлога, постојала, у таквој интерпретацији §-а 484., између купца који је положио кауцију и онога који ову положио није: ми знамо, из §-а 479., да су извесни лицитанти ослобођени давања кауције. Како би један такав лицитанат, ако би он купио пописано добро, одговарао за случај нове продаје, када он никакву кауцију положио није? То би значило, по том првостепеном суду, да он не одговара никако за евентуалну штету која би се показала новом продајом, осим већ ако би се узело да и такви лицитанти одговарају у оној мери у којој би, према схватању тога суда, одговарали да нису били ослобођени кауције; али ово би било већ одступање од тумачења које је тај суд поставио: да купац одговара за другу продају само кауцијом, што, наравно, претпоставља, да има кауције, да је ова депонована.

Апелациони Суд, са разлогом, преиначио је ову пресуду и донео другу (II. Одељење) којим је утврдио да купац на првој лицитацији одговара за све трошкове и штету која би се показала новом продајом. Ову пресуду Апелационога Суда одобрио је и Суд Касациони (II. Одељење, решење од 24. Октобра 1902. г. бр. 8278.¹⁾). У истом смислу, то јест да купац који не положи излицитирану цену одговара за све трошкове око нове продаје као и за цео мањак који се том новом продајом покаже, имамо и пресуду Апелационога Суда (I. Одељење) од 19. Августа 1903. год., бр. 3258.: та пресуда преиначила је пресуду једног првостепеног суда који је био пресудио да је купац одговоран, за трошкове и штету која би се новом продајом показала, само у мери кауције. На гледиште Апелационога Суда, у истом питању, стао је и Суд Касациони, који је пресуду Апелационога Суда, у том делу њеном, одобрио (решење I. Одељења од 22. Јануара 1904. год., бр. 9050.²⁾).

Међутим, изгледа да је, у једној другој парници, Касациони Суд стао на гледиште да купац, у случају §-а 484., одговара само кауцијом. И заиста, у једном свом решењу, од 12. Децембра 1902. г. бр. 28357., Шабачки Првостепени Суд вели овако: „Кад је наређењем §. 481. грађ. суд. пост. предвиђено, да се само кауција може употребити на подмирење трошкова и штете, ако купац од куповине одустане, па се на доцнијој продаји излицитира мања цена и т. д. . .“ упућујући, на основу таквог тумачења §-а 481., тужилачку стечајну масу да она, као слабија у праву, поведе спор против купца на првој лицитацији од кога је она

тражила целу диференцију између прве и друге продаје, диференцију која је била изнад положене кауције. Ово решење Шаб. Суда одобрио је и Касациони Суд 22. Априла 1903. год., бр. 2596., у чему је, као што је горе објашњено, Касациони Суд погрешно.¹⁾ У том смислу, да купац одговара за све трошкове и штету у случају нове продаје, имамо и две одлуке Министра Унутрашњих Послова, једна од 24. Августа 1885. год., бр. 10096., а друга од 6. Новембра 1884. год., бр. 11641.²⁾ Напоследку, то је и мишљење Сталнога Правничкога Одбора (при Министарству Финансија), у његовом одговору од 25. Фебруара 1902. год. на питање Министра Финансија од 18. ист. месеца бр. 462.: чланови тога Одбора били су се поделили само када је била реч о томе, да ли се сва штета која се другом продајом покаже може наплатити без судске пресуде, али они су били једнодушни што се тиче обавезе купца на првој лицитацији да одговара за све трошкове и штету коју он проузрокује неполагањем цене, услед чега је дошло до нове продаје.³⁾

Теже је, и, због тога, дискутованије питање које смо већ горе истакли: како се наплаћују, од купца на првој лицитацији, они трошкови и штета који се покажу другом продајом? Да ли се они могу наплатити одмах, егзекутивно, без суђења и судске одлуке, или се, пак, претходно против тога купца мора водити спор и добити извршна пресуда судска, која ће се, потом, ако је купац драговољно не изврши, принудно наплатити по прописима главе XVIII. Грађ. Суд. Поступка?

§ 465. Грађ. Суд. Пост. побраја тражбине које се могу наплатити без судске пресуде или решења. У тачки 6-ој тога параграфа стоји да се без судске пресуде или решења може наплатити „штета, која би се према § 484. новом продајом показала“. Ми знамо, да се под штетом ту разуме, у главном, она разлика у цени између прве и друге продаје, што значи да се та диференција наплаћује без судске одлуке. Другим речима, повериоци нису дужни тражити претходно код суда осуду првога купца на плаћање речене диференције, већ се њихово право на ту диференцију сматра као извршно, тако да полицијска власт, ако је купац после опомене не би мирним путем изравнао, има да приступи егзекутивној наплати.

Ово схватање тач. 6. § 465. које је, по нашем мишљењу, једино тачно, није примљено од свију. Неки правници налазе да се, и поред наређења §-а 465.

тач. 6., не може диференција у ценама између прве и друге продаје наплатити без судске одлуке. Све што може полицијска власт овде учинити без одлуке судске, то је да задржи купчеву кауцију на рачун отплате казате диференције. Ако, пак, диференција износи више, онда за онај вишак морају повериоци тражити и добити код суда одлуку судску која ће се моћи наплатити, тек када извршном постане.

Питање о смислу §-а 465. тач. 6. појавило се је у једној прилици и пред Сталним Правничким Одбором, и чланови Одбора поделили су се односно значења тога законског прописа. Да додамо да је већина била за прво а мањина за друго мишљење.¹⁾

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Ж. Перих

¹⁾ И разлоге већине и разлоге мањине изнео је Милан П. Драговић, у напред наведеном броју *Бранича* (год. 1903., број од Јуна, стр. 65.). Разлози већине (коју су састављали г. г. Рад. Филиповић, судија Касационога Суда, Драг. Атанацковић, судија Апелационога Суда, Рад. Попе-Драгић, адвокат и потписати) ови су:

„То је једно од уставних начела, да расправљање приватно-правних спорова спада у атрибуције судске власти (чл. 87.). Од тога начела учињен је изузетак у §-у 465. грађ. суд. пост. У овом пропису законодавац набраја случајеве у којима правило, да извршна власт може приступити принудној наплати само на основу извршне одлуке судске (пресуде или решења), неће добити примене, то јест у којима такве наплате може бити, ма да нема извршне судске одлуке. Од шест случајева у том §-у предвиђених, нас се овде тиче само онај последњи јер он једини има карактер приватно-правног спора.

„Та шеста тачка §-а 465. гласи овако: Без судске пресуде или решења може се наплаћивати „штета, која би се према § 484. новом продајом показала.“ Као што се из овога наређења и онога из §-а 484. види, законодавац претпоставља да онај који је на првој лицитацији исто добро купио не положи цену у року законом одређеном (§ 483. грађ. суд. пост.) и да је извршна власт одредила другу продају истог добра на којој се за то добро добије мања цена него на првој продаји. Разлика између прве и друге цене то је та штета на коју мисли § 465. и 484. Нема сумње да штета обухвата овде ту диференцију у ценама. То се види из § 484. када се он доведе у везу са §-ом 485. ист. зак. Први од та два параграфа гласи: „Ако купац готов новац не положи у означеном року §-ом 483., полицијска ће власт наредити нову продају на тронак и штету купца, и то најдаље за месец дана. (Допуна од 14. Јула 1898. год.)“ А други пак садржи оваку одредбу: „Изиће ли на другој продаји већа цена од прве, тај вишак, пошто се трошкови око тога одбију, бива у полазу дужника и поверитеља.“ Оба ова параграфа предвиђају евентуалност, које може донети нова продаја. И када други, § 485., предвиђа вишак у цени услед нове продаје, те расправља такав случај, несумњиво је да први од та два прописа, § 484., претпоставља случај мања, који ставља на терет купца на првој лицитацији. Најзад да ово под штетом § 465. разуме, види се и из § 481. (допуна од 14. Јула 1898. год.), у чијем се другом ставу *in fine* вели „...кауција ће се употребити на измирење трошкова око нове продаје и штете ако штете буде, што би се на новој продаји добила мања цена.

„Јасно је дакле, и о томе не може бити дискусије, да о тој штети говори § 465. тач. 6.

„Ту штету сноси купац, што је сасвим логично. Јер он је дужник насрпав поверилаца за чији је рачун продаја извршена, оне цене коју је на првој продаји понудио. Када он ту цену не положи, онда се она сва наплаћује, као што бива и код других новчаних обавеза, из имаовине његове, са том само особености у овом случају, што ће се та наплата прво предузети из добра које је он на лицитацији купио, а из његове сопствене, дотадашње имаовине само онај мањак између прве и друге лицитационе цене,

¹⁾ С. Јавић, *op. cit.*, *Полицијски Гласник*, год., 1905. број од 5. Септембра, стр. 275..

²⁾ С. Јавић, *op. cit.*, *Полицијски Гласник*, год., 1904., број од 30. Маја, стр. 156..

³⁾ Милан П. Драговић, *Може ли извршна власт наплатити, без судске пресуде, сву штету која се по §-у 484. Грађ. Судског Поступка покаже новом јавном продајом, Бранич*, год., 1903., број за Јуни, стр. 55.. „Купац, који по извршности јавне продаје, не положи излицитирану цену, одговора за штету, која би се показала новом продајом, и то не само положеном кауцијом већ и другим својим имањем.“ — Одлука Државнога Савета од 24. Септембра 1904. год., бр. 7409., у Мил. Вукићевића, *Збирка одлука Државног Савета*, стр. 136..

¹⁾ С. Јавић, *Грађански Судски Поступак, Полицијски Гласник*, год. 1904., број од 5. Септембра стр. 274. и 275..

²⁾ С. Јавић, *op. cit.*, *Полицијски Гласник*, год. 1904., број од 19. Септембра, стр. 288. и 289..

Један случај примене § 122. у вези са § 132. крив. зак. кад председник општинског суда или кмет вршећи патролу злоупотребе своју власт.

Поред других атрибуција општински је суд, као што је познато, по закону о општинама (члан 94.) месна полицијска власт, која је позвана да се стара о јавној безбедности и о одржању реда и мира у општини ради спокојства грађана.

Као превентивна полиција општински је суд дужан да предузима све потребне мере за спречавање казних дела и у опште свега што би могло бити опасно за јавну безбедност грађана или пореметити јавни мир и поредак, а спада у дужност превентивне полиције.

Вршећи ову дужност превентивне полиције, општински суд одређује *патролу*, која као што је познато, обилази са дежурним кметом рејон општине и сва јавна места у истом где се људи скупљају. Ова патрола има дужност да свако сумњиво лице које нађе по јавним местима, путевима, улицама, доведе у општину

ако овога буде; другим речима, из сопствене имовине првога купца наплатиће се она штета о којој је реч у §-у 465.

«Кад наплате ове штете § 465. учинио је, као што смо то казали изузетак од начела да судови суде приватно-правне спорове. Ову ће штету полицијска власт само наплатити, а неће бити потребно да се о њој донесе прво одлука судска. Изузетно, дакле, овде полиција врши судску власт: она је надлежна да извиди да ли постоји онаква штета о којој говори § 465., и ако постоји, да је досуди поверљивима за чији је рачун наплата вршена и да је затим и наплати. Полиција је овде у исти мах и судска и извршна власт. У осталом, то није једини случај где полицијска власт има и судске атрибуције (у кривичним стварима такви су случајеви чести).

«Како ће сада полицијска власт ту штету да наплати? Ако је први купац положио кауцију, онда ће она ову задржати у име наплате штете тако да ако штета, то јест она диференција у ценама, не износи више од кауције, онда нема никакве тешкоће: из кауције ће се штета измрвити. Али ако купац није кауцију положио, или, ако је ова мања од штете, онда ће полицијска власт у првом случају целу, а у другом ону разлику између кауције и штете наплатити из другог имања купчевог.

«Не може бити спора да се овај последњи случај мора овако решити. Полицијска власт је, по §-у 465., надлежна да целу штету наплати, дакле, и оно што не би могла наплатити из кауције. Овај параграф је сасвим прецизно и несумњиво поставио правило, да ће полицијска власт наплаћивати без судске одлуке *штету која би се новом продајом показала*. Он ту не прави никакву разлику између штете која би била мања и она која би била већа од кауције, и, кад он ту разлику не прави, не можемо ни ми то чинити. Што се §-а 481. тиче, он није никакво ограничење правила постављенога у §-у 465. Пре свега, тај параграф говори о сасвим другој ствари. Он садржи одредбу о томе: шта има полицијска власт да ради са положеном кауцијом, када се продаја сврши, па предвиђајући случај, да је било и друге продаје на којој је добро за мању цену продато, налаже власти да ову не враћа првоме купцу, већ да је употреби на измирење трошкова око нове продаје и штете, ако штете буде, што би се на новој продаји добила мања цена.» Из овога се никако не може извести да је ово наређење изменило правило постављено у тач. 6. §-а 465., његова стилизација, јасна и одређена, не може да побуди чак ни најмању сумњу да је законодавац у њој хтео ограничавати полицијску власт у праву, које јој је дао у наведеној тачки §-а 465. У цитираном наређењу §-а 484, реч је о сасвим другој ствари; нити је њему био задатак да решава то питање: ко ће бити надлежан да наплаћује онај мањак између прве и друге цене. То питање је расправљено у §-у 465., и то би значило повредити правило у овом §-у, када се полицији не

ради извиђаја ко су ова лица, ако су непозната, нарочито да нису учинила какво казнимо дело.

Исто тако, ова патрола има право да лица која ремете ред и поредак и у опште учине или намеравају да учине нешто што би пореметило јавни мир и спокојство грађана, доведе у општински суд ради даље поступка. Ова права и дужности општинских органа који врше патролу бивају по некад предмет судске расправе у оптужењима која подижу поједина приватна лица на основу члана 28. устава против општинских часника, кад налазе да су они вршећи ову дужност повредили њихову личну слободу и злоупотребили своју власт.

Није место да овде испитујемо узроке кривичним делима ове врсте које учине општински органи при вршењу ове дужности. Напомињемо само то: да ови случајеви оптужења општинских органа због злоупотребе власти при вршењу патроле и повреду личне слободу нису ретки, и ако су често пута ова оптужења неоснована. Мотиви из којих општински органи вршећи ову дужност патроле, учине по-

би признала власт да целу штету у том §-у предвиђену наплати, већ само у онолико у колико ју је могуће из положене кауције наплатити. Ако би се овако ствар узела, онда би правило постављено у §-у 465., било толико окрњено, да би било непојмљиво да законодавац своју мисао није јасно изказао. Зар у таквом случају он се не би, у §-у 465., где би томе било највише места, или у §-у 484. или најзад у § 481., изречно изјаснио, да извршна власт може без судске одлуке наплаћивати штету само ако је кауција положена, и у мери ове? Зар би он тако важну мисао замотао у једном наређењу, које има друге ствари за предмет?

«Осим тога, мишљење, да полицијска власт може наплаћивати штету само у границама кауције, нелогично је. Кауција је такође имаовина првога купца, *имаовина у новцу*. И онда не видимо разлога да се полицији да власт, да, без судске одлуке, штету наплаћује само из те имаовине купчеве, а никако и из неке друге. Или треба и овде применити правило, да без судске одлуке у приватно-правним односима не може бити процедуре извршења, — и онда не признати полицијској власти право да може против тога правила поступити ни односно наплате штете, о којој овде говоримо, из саме кауције; — или треба узети да је законодавац код наплате ове штете од тога правила одступио, и онда допустити да полицијска власт наплати цео мањак између прве и друге продаје. Треће не може бити, и мишљење, да власт могу штету сме наплаћивати без судске одлуке само из кауције купчеве, не достаје правна мотивација, а да не говоримо о томе да му недостају и законски прописи. У осталом, разумљиво је да ови прописи недостају, јер би он, после §-а 465., били без правног основа.

«Најзад, кад се има у виду разлог због кога је законодавац у §-у 465. одступио од начела, да судови решавају приватно-правне послове, онда *наше* тумачење §-а 465. добија још више снаге. Тим прописом хтео се осигурати брзина наплате судских одлука, а тиме и кредит ставити на солиднију основу, — јер је вероватно да ће купци при лијцитацијама бити и озбиљнији и у исплати излицитираних цена брижљивији, када знају, да се штета наплаћује од њих одмах, без свакога суђења, те да онда немају да рачунају на оно одуговлачење те наплате, кога би морало бити, кад би и о тој штети суд судио, одуговлачење које за дужнике има значај једног великог рока.

«На страну питање, да ли је законодавац требао баш ово средство да усвоји ради бржега извршења одлука судских, и да ли он није требао и овде, и по цену одуговлачења тих извршења, усвојити оно правило: да за свако извршење треба одлука судска. Ми, који имамо закон да примењујемо, не смемо улазити у такве консидарације, већ нам је дужност законске одредбе применити онакве какве су. *Dura lex sed lex.*»

грешку или баш и саму кривицу за повреду личне слободу према појединим приватним лицима различни су и многоструки. Бивало је случајева, као што смо то виђали у неким оптужењима које смо судили, да је лично нерасположење и освета било прави мотив нарушењима ове врсте које учине општински органи у вршењу своје службе. Али се више пута ове погрешке и кривице учине баш и *услед самог неразумевања* својих права и погрешног схватања дужности од стране општинских органа који су учинили ова дела.

С погледом на либералне одредбе члана 9. устава о личној слободи и заштити личности од против законних поступака власти, одговорност дотичних органа за повреду личне слободу, с једне стране, и циљ државе: одржање мир и безбедности грађана, која је гарантована свима члановима друштва, с друге стране, — права и дужности општинских органа који врше ову дужност патроле заслужују увек особиту пажњу управне власти и тачно детерминисање. Нужно је сваки пут, нарочито кад управна власт издаје наредбе општинским судовима о одређивању па-

Разлози, пак, мањине (г. г. Ник. Трпезић, судија првостепеног суда окр. Београдског, Мих. Јовановић, судија првостеп. Суда за Град Београд) били су ови:

«Не слажемо се с већином, да се без судске пресуде може наплаћивати и из другог имања купчевог осем кауције, а она разлика, која изађе приликом друге продаје непокретног имања, кад на тој цена имања буде мања по на првој продаји.

«Ово је тачно и исправно по закону.

«Међутим, пометњу чини § 465. тач. 6. грађ. суд. пост., која гласи: «...Без судске пресуде или решења може се (...6) штета, која би се према § 484. новом продајом показала.» И према томе, излази, да се и без судске пресуде, или решења, може наплатити штета, која би се показала новом продајом.

«Али тако не стоји.

«Ваља знати историју наређења § 465. тач. 6. грађ. суд. поступка.

«То наређење пада у оно време кад је важио грађ. судски поступак од 12. фебруара 1860. год. К. К. Бр. 4431/С 1281, јер по том поступку, то је било опште наређење, генерално, али се тада при јавним продајама није ни полагала кауција, па је и могло бити, да се штета, која би се појавила новом продајом, могла наплаћивати, без судске пресуде, из имања купчевог.

«Доцније, измене од 14. Јула 1878. год. (Зборник XXXIII, стр. 58), код § 479. грађ. суд. пост. унеле су *кауцију* за надметање при јавној продаји, а код § 481. грађ. суд. пост. *да се штета при јавној продаји има наплатити из кауције*. Те измене остале су и при изменама од 14. Јула 1898. год. само што је код § 481. грађ. суд. пост. јасније и категоричније исказано начело, *да се та штета наплаћује из кауције, јер текст тих измена гласи: А ако продаја остане у снази, а купац цену не положи него буде нова продаја имања на његову штету по § 484., кауција ће се употребити на подмирење трошкова око нове продаје и штете, ако штете буде, што би се на новој продаји добила цена мања.*

«Овим изменама скучен је и ограничен је онај широки и генерални значај § 465. тач. 6. грађ. суд. пост., по старом правном принципу: *да доцнији закон ништи ранији* — *lex posterior derogat priori.*

«Према овоме, дакле, поменути измене, *поиштите* су и *сузиле право наплате* штете без судске пресуде, и сведе значај тог законског прописа *само на то*, да се односи на *ону кауцију* купчеву, а не и на наплату ван ње, *из другог имања купчевог*. Ово последње, питање је редовнога спора, које искључујемо из овога мишљења, као одвојено питање.

«Са ових, дакле, разлога, који се оснивају на познатом правном принципу, да доцније наређење законско мења раније, — и мишљења смо:

«— Да се од првога купца, не може извршити, без судске пресуде, наплата оне штете, која се по § 484. грађ. суд. пост. покаже новом јавном продајом.»

www.брoј48.бoг.макаких.узрoкa, н. пр. учeстa-
них крађа у општини, скренути пажњу оп-
штинским судовима: да се органи који
се у исту одређују строго крећу у гра-
ницама својих права и дужности због
могуће одговорности којој се они могу
изложити баш и при савесном вршењу
дужности, но услед поменутог *неразуме-
вања и погрешног схватања* своје службе,
коју им треба објаснити. Ово је нужно
и с тога, што се оптужени часници кад
прекораче своја права и учине кривицу,
као што ће се ниже видети из једног
случаја, који овде нотирамо, по некад
бране и заклањају за наредбе старије
управне власти о хватању сумњивих лица
и одређивању патроле, које су по некад
збиља тако лаконске да им донекле могу
и да послуже као аргуменат одбране баш
и онда кад је дело учињено намерном
злоупотребом власти и из казних мо-
тива. Један такав случај оптужења оп-
штинских часника за злоупотребу власти
при вршењу патроле, у коме су се оптуж-
ени часници бранили наредбом поли-
цијске власти о хватању сумњивих био
је и овај који ниже саопштавамо, држећи
да може бити од поуке онима који би
услед *погрешног разумевања*, једино из
претеране ревности, без доложне намере,
могли учинити слично дело: т. ј. нанети
повреду личне слободе коме појединцу
и бити изложени кривичној одговорности.

М. С. председник општине Б. и Р. кмет
у истој општини стављени су под суд и
оптужени за то: »што су ноћу између
»1. и 2. Јуна пр. год. на путу сеоском
»у Б. код »поповог воћа« пресрели ту-
»жњоца Ж. и још њих пет, и без икаквог
»писменог решења општинског суда или
»друге власти, задржали тужиоце од пута,
»потерали их у судницу, претресали им
»кола код механе, и по том их пустили
»да иду слободно«.

Оптужени Р. признаје да је као де-
журни кмет са патролом у којој је било
више наоружаних људи зауставио тужи-
оце на путу те ноћи од којих му се један
јавио и кога је познао и знао да је по-
штен човек, потерао их све судници и
кад су дошли до механе ту им је оп-
тужени М. председник претресао кола,
што и М. признаје и ако је познао ту-
жњоце као своје суграђане и ненашавши
ништа сумњиво на њихов протест пу-
стио их да иду слободно.

Оба оптужена бранили су се на прет-
ресу и на испиту код иследног судије
да је постојала наредба средске власти о
хватању рђавих људи и одређивању страже
да ноћу обилази по селу и атару, те да
хвата сумњиве људе и пазе да се какво
зло не деси и да су према томе имали
право и дужност да тужиоце који су ноћу
ишли задрже и претресу.

Суд је нашао:

»да је признањем оптуженог Р. а и
»признањем оптуженог М. код иследног
»судије и исказима сведока доказано: да
»је оптужени Р. као члан општинског
»суда са наоружаним људима са којима
»је био у патроли ноћу између 1 и 2. Јуна
»пр. год. пресрео тужиоце на путу, који
»су ишли на колима у Б. и без икакве
»њихове кривице не казујући им узрок за-

»што их задржава од пута, потерао их
»у судницу силом своје власти уз при-
»помоћ одређених лица у патроли и тако
»их терали на 500 метара до општинске
»кафане, где су тужиоци на њихов про-
»тест заустављени; да је председник М.
»претресао кола тужилаца и по том им
»допустио да могу ићи и да су тужиоци
»о овоме задржању одмах у механи изве-
»стили присутне грађане.

»Оцењујући ову радњу оптужених М.
»и Р. и њихову одбрану да су они вр-
»шећи дужност у интересу јавне безбе-
»дности имали право на овакав поступак,
»суд налази: да оптужени нису ничим
»доказали да су они имали права и дуж-
»ност да тужиоце, своје суграђане, који
»су ишли у Б. на колима својим послом
»задрже од пута и терају судници. Оп-
»тужени се и не бране тиме да су тужи-
»оци учинили какву кривицу због које би
»имало места интервенцији власти и за-
»држању њиховом од пута већ наводе
»само то да је патрола у којој су били
»и они имала дужност да их задржи.

»Ова одбрана оптужених нема ника-
»кве законске вредности јер се наредба
»средске власти и општинског суда о вр-
»шењу патроле односила само на сум-
»њива лица која врше крађе и друга кри-
»вична дела и за која би се основано по-
»сумњало да су то учинила.

»Оптужени Р. и сам признаје да му
»се тужилац Ј. јавио из кола ко су они
»и где путују, па ипак и ако је познао
»тужиоце да су то његови грађани села
»Б. и да нису сумњиви, спречио их у од-
»ласку за Б. где су пошли да се туже
»главној контроли против општинског ча-
»сничтва и противзаконно потерали их
»у судницу без икаквог писменог доказа
»о кривници тужилаца или акта о њихо-
»вом задржању од пута.

»Па како је лична слобода грађана ујем-
»чена уставом и законом прописани слу-
»чајеви у којима власт има права да по-
»зива грађане, задржава их од пута и
»претреса, од којих случајева овде није
»ниједан, то у овој радњи оптужених што
»су тужиоце који су мирно ишли на ко-
»лима у Б. пресрели, потерали их у суд-
»ницу и претресали њихова кола, без ика-
»кве њихове кривице и без овлашћења
»на ову радњу, стоји дело које је казним
»по § 122. у вези са § 132. кр. зак. јер
»су оптужени противзаконим задржава-
»њем тужилаца од пута и претресањем
»њихових кола повредили њихову личну
»слободу и злоупотребом своје власти
»принудили тужиоце да трпе нешто што
»по закону нису били дужни«.

Са ових разлога првостепени суд осу-
дио је оптужене Р. и М. по наведеном
законском пропису сваког са по 150 дин.
новчане казне, коју ако не могу платити
трећином имања да им се иста замени
свакоме са по 15 дана затвора узимљући
10 дин. у један дан затвора.

По жалбама осуђених и државног ту-
жњоца Апелациони Суд пресудом од 15.
Септембра т. г. №. 4040. нашао је: да је
пресуда првостепенога суда према оп-
туженом Р. на закону основана поред
разлога у истој изложених још и по томе:
»што је по сведци сведока оптужени Р.

»тужиоце не само зауставио на путу и
»потерао заједно с колима у општинску
»судницу, већ кад су они стали пред ка-
»фаном и почели протестовати што их
»тера у судницу, он је тужиоца Јована
»ухватио за руку, вукао га и по том до-
»викнуо: »људе у апс« и тек кад се по-
»јавио председник оптужени М. ствар се
»свршила само на прегледу и претресу
»кола.

»Кад се још узме у обзир да тужи-
»оци нису те ноћи тумарали по околини
»села, већ колима ишли главним друмом
»за Београд, онда је очигледно да је оп-
»тужени Р. злоупотребио своју власт и
»својим поступком принудио тужиоце да
»нешто трпе што по закону неморају да
»трпе, јер према постојећој наредби сре-
»ске власти патрола је била дужна само
»да мотри на кретање сумњивих људи и
»ноћно тумарање беспосличара, а не и да
»без законских основа задржава људе од
»пута и гони их у апс. Ако је имао
»разлога да посумња да тужиоци немају
»крадених ствари у колима, могао је из-
»вршити преглед на месту где их је срео,
»а не да их враћа у село и издаје на-
»редбе за хапс.

»Кад ово стоји онда сви писмени при-
»лези које је бранилац оптужених под-
»нео у незадовољству и на претресу
»дослеђења којима хоће да утврди не-
»исправност тужилаца, а умесност по-
»ступка оптуженог Р. без утицаја су,
»јер без обзира на раније владање по-
»неких од тужилаца, оптужени није смео
»овако поступити.

»Али узимљући у обзир с друге стране
»наредбе средског начелника под утица-
»јем којих оптужени је могао претерати
»у својој ревности, Апелациони Суд на-
»лази: да је оптужени пресудом прво-
»степеног суда строго кажњен и стога
»му се казна има смањити. — § 39. и 40.
»крив. зак.

»Према оптуженом М. пресуда не од-
говара закону.

»Исказима напредименованих сведока
»и осталим ислеђењем утврђено је про-
»тив оптуженог М. само то, да је он из-
»вршио преглед у колима тужилаца и то
»тек пошто их је оптужени Р. дотерао
»до кафане. Он дакле у ранијим поступ-
»цима није учествовао нити је у том сми-
»слу издавао какве наредбе већ је то све
»сам вршио оптужени Р. Само пак пре-
»гледање кола од стране његове као пред-
»седника општине вође патроле није ка-
»жњиво, нити се може узети да су ту-
»жњоци услед тога нешто трпели што по
»закону нису морали да трпе, јер та не-
»гова радња у свему одговара постоје-
»ћој наредби средске власти која је издана
»поводом учестаних крађа. По свршеном
»прегледу он је тужиоце одмах отпустио
»и казао им да могу ићи и они су про-
»дужили пут за Б.

»Према овоме оптужени М. има се по
»§ 241. кривич. пост. ослободити као не-
»вин. Са ових разлога и оних у пресуди
»првост. суда у колико се овим не ме-
»њају, Апелациони Суд пресудио је: да
»се опт. Р. казни са 50 динара новчане
»казне у корист државне касе, што ако
»не могне платити $\frac{1}{3}$ имања да буде 5

„дана у затвору, а оптуженог М. осло-
»бодило као невинна“.

Ову пресуду Апелационога Суда одо-
брио је и Касациони Суд.

Као што се види из горњег случаја у
истом је нађено: да председник или кмет
вршећи патролу, и ако постоји наредба
о хватању сумњивих, немају право да
свако лице која ноћу нађу у путу те-
рају у општинску судницу без икаквог
оправданог разлога, просто за то што
им се учини као сумњиво, јер та сумња
треба да је основана. Под претпоставком
да је кмет Р. баш и без икакве рђаве
намере, схвативши наредбу о хватању
сумњивих, буквално, потерао тужиоце у
судницу, за то што су му изгледали сум-
њиви, он се као што се види из горњег
случаја ипак огрешио о своју дужност
и прекорачио своју власт због чега је и
кажњен по § 122. кр. зак.

Ну, ова одредба § 122. кр. зак. и су-
више је генерална, јер овај деликт злоу-
потребе власти о коме је реч у истој,
није из ближе одређен: „чиновник, који
»своју власт злоупотреби те кога неза-
»коно принуди, да што год траи или чини
»или да не чини, биће кажњен новчано
»до сто талира или лишењем звања“.

У глави XI крив. законика „о злоч-
чинствима и преступљенима чиновника у
званичној дужности“ набројана су дела
која чиновник може учинити у вршењу
дужности и прописане казне за иста. Но,
како се поред ових набројаних дела могу
учинити и друга, која чиновник учини
злоупотребљујући своју власт, то је за
такве преступе постављено поменуто оп-
ште наређење. Али како овај појам злоу-
потребе власти није из ближе детерми-
нисан у овом законском пропису, то су
могуће разне тешкоће у примени, нар-
очито ако би се горњи изрази о злоупотре-
триби власти узели у ширем (екстензив-
ном) смислу, јер би се, у таквом ширем
значењу, као дело из овог §-а, могла
узети свака незаконита радња коју чи-
новник учини у дужности, као н. пр. про-
пуштање да се изврше какве формално-
сти које је закон ставио у дужност каквом
чиновнику при извршењу какве радње.
Ми знамо да је бивало случајева да су
извршни органи који врше јавне прода-
је били оптуживани и стављени под
суд за неизвршење извесних прописа, по
којима нису поступили при овој радњи,
извршењу јавне продаје, н. пр. извршили
продају покретности без претходног са-
слушања дужника о томе шта одређује
за продају. Таква радња чиновника, ма-
кар да је незаконита, извршена без ика-
ке рђаве намере, једино из погрешне
примене закона или пропуштања (omissio)
извршења нечега што је по дужности
требало претходно извршити, у суштини
је quasi-деликт, који повлачи само гра-
ђанску одговорност за накнаду штете
према приватном лицу, које је услед ње
нешто претрпело, но не и деликт из § 122.
кр. зак. као што би се то могло узети
ако би се горња генерална одредба о
злоупотреби власти узела у ширем сми-
слу. Цитирани изрази: „своју власт злоу-
потреби, те кога незаконито принуди“, мо-
рају се дакле најстриктније тумачити и

под овим деликтом разумети: само ону
незакониту радњу или поступак, која сво-
јом незаконитошћу фрустрира толико да
очигледно показује намеру чиновника да
својом незаконитом радњом повреди какво
приватно право и влашћу коју има учини
намерно какву неправду, због које је при-
ватно лице што претрпи.

Један старији наш коментар криви-
чног законика¹⁾ овако објашњава горњу
одредбу:

„Под именом злоупотребе власти
»разуме се и случај кад ко преварно каже
»да има власти нешто да учини, само да
»са тим другога на што принуди, тако
»н. пр. извршитељ дође коме да узме неку
»ствар да прода, наведећи лажно да му
»је власт заповедала то да чини, а то само
»у тој цели чини, да овога чију ствар
»хоће да продаје, на што принуди.“

„Злоупотребе власти и онда је кад
»ко неће да ради оно што по дужности
»требао би да ради, а то да тиме кога
»на што принуди.“

„Принуда може се учинити и претњом
»само ова треба да има свезе са звањем,
»са влашћу принудитеља“.

У овоме смислу треба дакле и схва-
тати поменуто одредбу § 122. кр. зак.

Милош М. Станојевић
судија.

ЈЕДАН СЛУЧАЈ ПОГРЕШНЕ ПРИМЕНЕ КАЗН. ЗАКОНА

(СВРШЕТАК)

Овако поступање и одлуке полициске
и судске власти су према нашем ми-
шљењу погрешни и неправилни. Предмет
ове расправе је то, да докаже: у чему су
погрешке оваког поступања и ове од-
луке суда.

I Погрешке код иследне полициске власти.

Спремајући се да укажем на погреш-
ке и неправилности процедуре и од-
луке у поменутом кривичном делу пре
свега хоћу да објасним да ту погрешку
полициске власти у томе, што је ово
дело прости крађе оквалификовала као
опасну, и ако је она мало позамашнија
ипак не мислим да јој упишем у по-
грешку. Погрешка оваке природе, при-
знајем, могућа је. Она се шта више може
десити и код судова који колегијално
раде уз помоћ јавности и усмености
поступка, и имајући пред собом цео често
богат материјал претходне истраге. Да је
така грешка могућа код иследника треба
само замислити тежак положај у коме
се он у истини налази имајући пред со-
бом често само непотпуне знаке крив-
ичног дела, без икаквих трагова о учи-
ниоцу и начину извршења дела. Сем тога
у овом случају така је погрешка врло
лако могућа јер је у закону постављено
разликовање између прости и опасне
крађе in concreto врло тешко изводљиво.
Ово с тога што се појам разних врста
прости крађе врло често граничи и до-

дирује са појмом опасне крађе а много
пута и засеца у њега. Сем тога сам по-
јам кривичног дела крађе јесте један од
најопсежнијих у кривичном праву. Али
иследна полициска власт је већ погреш-
шила у томе, што никако није узела у
расмотрење однос Миланов према кри-
вичном делу. Он се у овом случају поја-
вљује као повређен исто тако као и Алим-
пије. Крађом козе он је оштећен као
сопственик у исто време као што је Алим-
пије оштећен као држалац. Према томе
пол. власт требала је и њега сматрати
као приватног тужиоца. Ова погрешка
искаче у толико више, што је пол. власт
делу придала већу важност но суд, оква-
лификовавши га као опасну а не просту
крађу као што је то суд доцније нашао.

Па баш и у истини да је тако, да у овом
случају треба за приватног тужиоца сма-
трати само Алимпија, и да у овом крив-
ично-правном спору Милану не треба
признати никако право, већ да њему
стоји само до воље да особеном грађан-
ском парницом тражи накнаду штете од
Алимпија, — ипак је пол. власт погреш-
шила у томе што према тако нађеном
стању ствари није наплатила таксу од
приватног тужиоца Алимпија као што то
налаже напомена 3. код ТБр. 227. зак. о
таксама. Признати Милану право тражење
накнаде штете одговара начелима гра-
ђанског права но он је на то овлашћен
и по основу § 10. крив. зак. по ком је онај,
који је казним делом оштећен, овлашћен
да тражи од кривца накнаду те
штете и без обзира на то хоће ли кака
казна кривца постићи или не. Појам кри-
вца овде обухвата како крадљивца, који
је извршио акт противзаконног присва-
јања тако и држаоца који је дозвонио или
кулпнозно делао. Значи да према § 10. кр.
зак. одлука судска донета по кривичној
части према томе није меродавна за до-
казивање штете у колико нарочити за-
конски прописи противно не наређују.
Али узета ствар овако да Милану не
треба признати право странке, у овом
кривичном процесу значило би лишити
га не само једног материјалног права већ
и извртати смисао одредбе казненог за-
кона о крађи и утаји. Из оваког схва-
тања може произаћи читав један комп-
лекс најразноврснијих тумачења про-
тивречности као што ће се видети у току
излагања. Узмимо случај да је А имао
100.000 динара, која је сума била једина
и целокупна његова имовина. У исто време
он је имао код себе 20.000 дин. које му
је поверио Б. Сад претпоставимо да њему
украду свих 120.000 дин. Ако Б-у при-
знамо само право грађанско-правног тра-
жења накнаде штете од А, а овај не дође
до регреса од крадљивца, то онда пошто
нема одкуда да врати поверени новац,
Б ће остати без свога новца. У овом из-
мишљеном случају А и у оном напред
наведеном конкретном случају Алимпије
ни у ком случају се не би могли сма-
трати као утајачи једино с тога што
је ствар њима поверена и што је нестан-
ком ствари из њиног притежања она бес-
справно отуђена правим сопственицима
ствари. Оно што проистиче из тога факта
што је ствар њима на чување предата

¹⁾ Ценић, „Објашњење казн. законика“.

јесте обавеза да је држалац поверену ствар требао чувати од сваког квара и штете као *bonus pater familiae* у смислу § 570. гр. зак. и обавезе да је под извесним условима одговоран за квар и штету у см. § 575. грађ. зак. Чак би у грађанско-правном спору због накнаде штете сопственику од држаоца, питање о начелном праву накнаде било спорно и сумњиво. Обавеза накнаде штете морала би се несумњиво утврдити јер по § 575. гр. зак. држалац „за случај, који он одврати није могао, он не одговара“. Под случајем се овде свакако неће разумети само *vis maior*. Узмимо тај случај да се држалац стицајем оваких околности (услед „случаја“) ослободи грађанско-правне обавезе накнаде штете, а према напред наведеном схватању ако се тзко оштећеном сопственику и у кривичном спору одрече право стране, онда не значи ли то законски га лишити не само одбране својих интереса већ и самих добара која сачињавају тај његов интерес. Друго је већ ако у томе, што је ствар отуђена правом сопственику има доловне или кулпозне радње, удела држаоца из чега би проистекла његова несумњива кривична одговорност, а с тиме и обавеза на накнаду штете. У овом случају би држалац при доловном делању (н. пр.: при договору с крадљивцем) био утајач према сопственику, а према лицу којим се послужило био би саучесник. —

Овим смо у исто време начелно утврдили да је Милану требало признати право странке у овом кривичном процесу.

II Погрешке код суда.

A. При доношењу решења о стављању под суд.

Погрешке учињене од полициске власти до подношења тужбе суду поновљене су и одобрене и од стране суда како приликом доношења решења о стављању под суд, тако и код иследног одбора па и на претресу. Сем измене квалификације дела, суд, целим својим поступком није више мењао стање ствари утврђено претходним ислеђењем. Па ипак таким својим поступком суд је приликом доношења решења о стављању под суд (тако рећи нехатно) учинио ове погрешке:

1) кад се из акта претходног ислеђења, и то из протокола саслушања Алимпија, Милана и Станимира види, да је за украђену козу Мелентије био сопственик, онда је требао вратити акта иследнику на дослеђење те да изречно утврди да ли се по овом делу има сматрати за тужиоца и Милан или не; и

2) том приликом ако иследна власт утврди да се Милан не може појавити као приватни тужилац, онда да од Алимпија који је оптуженом био ујак према § 235. казн. зак. у в. нап. 1. и 3. код т. бр. 272. наплати таксу по тужби, пошто се дело у том случају може извидети само на приватну тужбу сродника, која мора бити снабдевена прописном таксом ако се хоће да тужба има своју правну важност. А ако пак према стању ислеђењем утврђеном нађе да и Милану

треба признати право странке онда да га као таког *ex officio* саслуша. У том случају ипак за прив. тужиоца Алимпија има места наплати таксе по тужби његовој. Према овоме би целокупна ствар овако изгледала: Алимпије се појављује као тужилац за украђену овцу, а Милан за украђену козу. Алимпијева тужба ступа у процес по наплати таксе, јер се кривично дело према њему извиђа и казни само на његову тужбу, док Миланова тужба на против ступа у процес *ex officio* и по њему се даље има радити по званичној дужности тако да би и сам опроштај Миланов према учиниоцу био без вредности и овоме неби помогао. — Међутим суд, а исто тако и полициска власт ни у ком случају нису могли узети да онака изјава оштећеног Милана, како он Станимира и не тужи и не тражи од овога никаквих накнада, може имати ту последицу да се Милан у процесу не појави као приватни тужилац. И ако суд нигде изрично није поменуо да је овако узео ипак ислеђење и одлуке показују да је суд тако рећи кулпозно запао у ове грешке. — Важно је ипак напоменути да би одустанак од тужбе прив. тужиоца Алимпија према § 235. казн. зак. имао вредности у погледу украђене овце као својине и украђене козе као државине Алимпијеве; али, у погледу украђене козе као својине Миланове неби имао важности пошто овде у погледу Милана неби имало места примени § 235. казн. зак. Једино у случају да је и Милан са оптуженим сродан у степену поменутом у § 235. (односно § 50.) казн. зак., одустанак Миланов би имао важности и зауставио даље ислеђење.

B. Код иследног одбора и на претресу.

Кад је иследна полициска власт пропустила испитати и Милана, који је оштећен овим делом и сматрати га као тужиоца, то већ није требало пропустити да се учини у току извиђања пред иследним одбором. Све означене погрешке иследне полициске власти иследни је одбор требао да исправи. То му је у осталом била и законска дужност. Иначе иследни одбор могао је припремајући дело за главни претрес учинити све оно што ћемо доцније утврдити да је колегијум судски требао учинити приликом доношења решења о стављању под суд. Пракса иследног одбора код свију наших првостепених судова клони се по правилу томе да ништа не дира у материјал прикупљен претходном истрагом, и да не мења стање утврђено, целокупним ислеђењем до предаје акта иследном одбору. Отуда иследни одбор у овом случају ништа није учинио у погледу прибирања новог доказног материјала и измене дотле утврђеног стања ствари. На овом је месту згодно да поновимо да овака пракса највише и чини да се претреси у масама код нас одлажу, јер се тек на претресу у великој величини случајева утврђује оно што је у истрази код иследног одбора пропуштено. —

На претресу, пошто је задатак претреса да целокупан доказни материјал непосредно понови, провери и прокри-

тикује, суд је имао прилику да бар том приликом исправи дотадање погрешке. Бар ту, пошто је се понова утврдило да је и Милан као сопственик повређен у своје праву овим кр. делом, суд је требао и њега узети за приватног тужиоца. То што Алимпије није хтео да положи таксу по тужби као сродник могло је према томе оправдано повући за собом ту последицу да суд сматра да његова тужба и не *истоји*, али само у толико у колико он сам долази као приватни тужилац у овом крив. процесу. По овлашћењу §-а 235. казн. зак. прив. тужилац Алимпије као сродник могао је од тужбе за себе одустати и даље суђење зауставити. Непологањем таксе и одустанком од тужбе ислеђење се прекида у погледу дела у колико се по том делу појављује као прив. тужилац Алимпије, а то је у погледу украђене овце за коју је он сопственик и украђене козе за коју је само држалац. Но тај одустанак или неполагање таксе по тужби не би имали никакве важности у погледу прив. тужиоца Милана и оптуженог, јер је Милану коза украђена као сопственику. Исто тако и сам Милан не би могао за себе одустати од тужбе као што је то учинио Алимпије, јер се у погледу крађе козе њему извршене као сопственику, извиђање има и даље наставити и то *ex officio*. —

Видели смо како је суд схватио ово дело. Аргументација за такав поступак суда положена је на погрешној основи. Суд је у решењу свом (као што смо поменули), отпустио оптуженог испод суђења јер је нашао, сматрајући да тужба приватног тужиоца Алимпије и не постоји услед неположене таксе по истој; да је ислеђење започето без приватне тужбе у престављеном делу које се извиђа и суди само на тужбу приватног тужиоца. Појављеног другог тужиоца Милана није могао узети онако површно, тако да његова изјава „да је украђена коза била његова својина“¹⁾ не може утицати на ток ислеђења, квалификацију дела и одлуку судску „с тога што је иста (— коза —) била у притежању — тору — тужиоца Алимпија, што то оптуженом није тада било познато и што је Милан изјавио да он и не тужи оптуженог“¹⁾.

Овде је суд учинио две погрешке: Прву, што је погрешно растумачио дефиницију појма крађе из § 220. казн. зак. Тамо се поред осталог каже да је крадљивац онај који ствар „из туђег притежања“ узме итд. Ове су речи уметнуте у дефиницију поглавито зато да означе разлику између крађе и утаје, јер та глава казн. зак. говори о обома, и о крађи и о утаји. По томе оне не означају да крађе има само тамо где се ствар „из туђег притежања“ узима као што је то суд узео у овом конкретном случају. На овај начин нпр. ако се држаоцу украде ствар према истоме би постајала крађа, док према *правом сопственику* не би било крађе, јер исти тобож није имао ствар „у притежању“ у моменту противзаконског присвојења. Но ствар треба овако схватити: ове су речи (— „из туђег прите-

¹⁾ Цитат из решења судског.

жања“ —) поглавито зато као што је поменуто да означава разлику између крађе и утаје. Код крађе се ствар узима из државине сопственикове, а код утаје се кривац већ налазио у државини, пошто му је ствар поверена пре извршене утаје. — Но поменути став одлуке судске је и нелогичан из разлога што тражи да је оптуженом пре извршења дела било познато да је украђена коза својина Миланова ако би се хтело да то утиче на квалификацију дела. Дакле при утврђивању постојања дела крађе у сваком оваком конкретном случају према наређењу суда треба приступити утврђивању овог битног психолошког елемента: да ли је крађивцу било познато да је на украденој ствари други полагао ма како право, па ако није, онда је он противзаконно оштетио само оног из чијег је непосредног притежања ствар узео. Нпр. двојица имају право сопствености на истој ствари и ствар се налази код једног, од кога је долов украде. Сад, по поменутој логици суда ако је долов знао за сувојински однос онда и онај други сусопственик има право да се појави као странка у процесу, а ако није знао онда не. Значи: да је долов тај, (а не суд) који има да цени приватно-правне односе лица према стварима итд. Да су ти разлози неосновани, мислим, да не треба више ни доказивати. Овим разлозима суд није требао да се руководи јер крађивцу је била једино намера противзаконно присвајање. Да може бити крађе потребно је само крађивац да зна да је ствар туђа, јер на сопственим стварима као и на стварима, које нису ни у чијој својини крађа је немогућа. — Друга је погрешка што је суд у разлогу »и што је Милан изјавио да он не тужи оптуженог« уважио (изгледа до извесног само степена) овај Миланов одустанак од тужбе, који је безвредносан као што смо то напред показали. Милан није могао одустати од тужбе баш да је и хтео јер одустанак његов нема оних битних реквизита из § 235. казн. зак.

Закључак:

Надамо се да смо своје мишљење у изнесеном конкретном случају јасно исказали и своје читаоце убедили и задобили. Ипак дозвољавамо и друкчије тумачење и унапред изјављујемо да ћемо се поклонити пред разлозима који нас о противном убеди и покажу да смо били на погрешном путу. — На крају овога, хоћемо да се користимо приликом, па да у овом закључку изведемо неке даље и сродне конзеквенце полазећи од општих момената (материјалних и формалних) изложених до сада. Напомињемо да се ове опомене односе на извесне случаје поинкле из извесних специјално српских односа који као такви нису расправљени ни у општој науци казненога права (формалног и материјалног), а скоро ни у нашем законодавству. Бар нису јасно и прецизно регулисани у нашем законодавству. Ово неколико напомена што ће за овим да дођу биле су отежице и сметње расправљању кривично-правних спорова код нас и оне су од своје стране допри-

носиле несталности и колебљивости наше судске праксе.

1. Случај. Ако је покрадена ствар на којој двојица имају право сопствености или се један појављује као сопственик а други као држалац, па је само један од њих сродан, онда тужба овога није потребна да би се власт покренула на извиђање. Извиђање ће се предузети *ex officio* али само у погледу оштећеног несродника. Сроднику ипак остаје право да у путу грађанске парнице тражи накнаду штете а у кривичном пак спору он може бити позват и саслушан само као сведок кад нема његове тужбе. Иначе и њему ништа не стоји на путу да се у кривичном процесу појави као тужилац, само његова тужба подлежи плаћању таксе према закону о таксама и § 235 кр. закона. — У погледу одустанака од тужбе несродника, ту одусталост од тужбе несродника има само грађанско правну важност у погледу досуђивања накнаде штете и трошкова томе који одустаје, иначе ће се дело због несродника, као што је поменуто извиђати *ex officio*. У погледу сродника дело ће се кривично извиђати само на његову тужбу. Одустанку има места само у погледу сродника у колико је он тим делом оштећен. — На страну захтев криминалне политике да код кривичних дела крађа и утаја (изузев само мање, истушње), с обзиром на опште — социјалну важност својине, чијој су заштити и намењене одредбе о крађи и утаји, не треба дозволити одустанак од тужбе никоме па ни сродницима. Ова у многоме процесно-правна привилегија сродника у погледу крађе и утаје не одговара генералној и специјалној превенцији као циљу казне. Излази, да те одредбе о крађи служе таман противно намени коју им је законодавац одредио, јер у место да подигну и заштите морал породице као јакот фактора друштвеног умањујући осуде по тужби сродника, оне баш повлашћују и фаворизирају крађу и утаје међу сродницима. — Немачко казнено право је већ усвојило бољи поступак у оваким компликованим случајима, где наши судови долазе у недоумицу осетило би се у многоме благотворно дејство право споредне тужбе која је специјалитет немачкога права. Као споредни тужилац тамо се може придружити јавној тужби и државног оптужништва. 1. Сваки онај ко има право приватне тужбе § 435 став 1. немачког казн. суд. пост. Такса се по тужби ни у ком случају не плаћа. У случају да државно оптужништво предузме приватну тужбу, тада приватни тужилац *ipso iure*, постаје споредни тужилац § 417 став 3. нем. казн. суд. пост. 2. Исто тако и онај, ко је кривичним делом повређен, па ма се дело и не извиђало само на приватну тужбу. Но ово само под тим условом да је кривична радња била управљена против његовог живота, здравља, слободе, личности или имања — §§ 435 став 2. у вези са § 170 нем. казн. суд. пост. 3. Даље, сваки онај, који је овлашћен да тражи накнаду штете причињене крив. делом — § 443 нем. казн. суд. пост. Ово бива онда: а) када кривична дела, која су остављена приватној тужби пре-

дузме државно оптужништво руководећи се принципом опортунитета; б) или када се повређени крив. делом, које се извиђа на јавну тужбу придружи јавној тужби. Кривичним делом оштећени ступа као споредни тужилац доприносећи доказима да оптужени буде осуђен и тражећи материјалну накнаду штете причињене крив. делом. »Ко полаже право на накнаду штете причињене крив. делом, мора се придружити јавној тужби као споредни тужилац« — § 443. став 2. нем. казн. суд. пост.; и 4. И саме управне власти по § 467 нем. казн. суд. пост. могу се придружити тужби државног оптужништва, као споредни тужилац. — Као што се види споредни тужилац се у немачком казн. праву јавља увек уз држ. тужиоца али он не заступа држ. оптужништво, него сам штити своје приватне интересе поред овога, доприносећи тако од своје стране осуди оптуженог, или доказујући своје право на накнаду штете проистекле из крив. дела — §§ 443—446 нем. казн. суд. пост.

Тиме што смо похвалили праксу немачког казн. законодавства као бољу од наше стране, не значи да је предлажемо да се код нас усвоји као боља. Шта код нас при реформисању казн. законодавства треба предузети и усвојити износим у свом делу »О реформи нашег казн. законодавства итд«. Овде пак овај пасаж из нем. формалног права изнео сам да бацим мало више светлости на претходно излагање и да појачам број логичких комбинација у оних које је овај предмет интересовао, не би ли се и сами пера дохватили да укажу на моје могуће грешке, на што би им ја од срца био захвалан.

2. Случај: Ако би у противзаконном отуђењу ствари правом сопственику било долозне кривице држаоачеве — договора са оним, који фактички ствар узима у намери отуђења са жељом да бесплатно присвоји добити од тога отуђења, онда би се, као што смо поменули, држалац према сопственику појавио као утајач с којим се договорио на дело као саучесник. Тај трећи појавио би се као крађивац у односу према правом сопственику.

3. Случај: Ако је покрадена ствар на којој постоји задружна својина, онда један задругар није властан појавити се за све задругаре као приватни тужилац за кривично дело учињено према задрузи (па ма то био и сам задружни старешина) већ то треба да учине сви задругари сваки за себе. Зато што је са овим кривичним предметом везано и грађанско-правно питање за које по §-у 510. грађ. закона један »без сагласија свију задругара« не може ништа пуноважно чинити. Јер, појавити се као тужилац у кривично-правном процесу за крађу значи имати потпуно право располагања над украденом ствари, док међутим ово право располагања нема сваки задругар за себе »без сагласија свију«, што значи да се без овлашћења осталих задругара један задругар не може појавити као приватни тужилац (нарочито у деликтима крађе и утаје). Старешина задруге истина може као задружни заступник — преставник

лица задруге — чинити само онаква ограничења у § 510. гр. зак., али без нарочитога овлашћења осталих задругара не би га требало узимати у крив. или грађански процес као приватног тужиоца, као што се то практикује код наших судова. — У осталом ово ће бити предмет наше нарочите расправе где ћемо се нарочито забавити овим трећим случајем.

Бор. А. Милојновић
суд. писар

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Авгуета Миричке

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

У последњем моменту добили смо у исто доба погодан критеријум за разликовање правога од само привидно постављенога одговорнога уредника.

Јер ако је неко формално истина постављен за одговорнога уредника, али тим му није дат баш никакав материјални утицај на садржину штампаног списка, или бар не у тој мери, да би могао одговарати законским дужностима одговорнога уредника, онда је то поуздан знак за то, да га подузетник новина у ствари није хтео ни да постави за одговорнога уредника, него да је хтео само формално да испуни законски пропис. Ово лице и није одговорни уредник у смислу закона, него подметнуто лице у циљу, да се задовољи законом прописана форма, и да има ко одговарати за досуђене казне.

Такво подметнуто лице, пошто није одговорни уредник у смислу закона, нема на сваки начин ни дужности, законом наметнуте одговорном уреднику, и оно дакле не може бити одговорно за немарљивост у области права о штампи. (Тако узима сасвим тачно одлука Касац. Суда Збирка № 222). Разуме се по с.б.и, да ове дужности нема, и да стога због немарљивости из области права о штампи не може бити тужено ни оно лице, које је фактички уређивало лист, а није било постављено за одговорног уредника. Наравно да је сасвим друго питање, да ли оно има да одговара за деликте, учињене садржином штампаног списка, по општим казнено-правним начелима. Што у таким случајевима у опште нема лица, коме би припадале законске дужности одговорнога уредника и одговорност за њихово невршење, могу истина за то бити кажњени издавач периодичнога штампаног списка а свакојако и друга лица по § 11. аустријског закона о штампи, али то ипак не може ништа да измени суштину ствари и закључке, до којих се из ње овде дошло.

Тиме је одговорено и на питање, у којој мери мора одговорни уредник учествовати у пословима уредништва, т. ј. у прибирању, прегледању и дотеривању, евен-

туално и стварању материјала за новине, или, другим речима, да ли одговорни уредник мора бити уредник у обичном смислу речи, па да се не сматра као подметнуто лице. Јер према казаноме не може подлежати сумњи, да одговорни уредник не мора имати никаквога учешћа у означеним пословима уредништва, да он дакле не мора бити уредник према општој употреби речи.

То је директни неизбежни закључак из премиса, на којима почива овде заступано гледиште о суштини одговорнога уредништва. С тога се морамо чудити, да се Билон, са чијом се теоријом ово гледиште у полазној тачци слаже, како по свему изгледа, не може одлучити да горе означене консеквенце извуче.

По Билону¹⁾ је то јест, ако часопис има само једног јединог одговорног уредника, овај *eo ipso* одговорни уредник; ако има више уредника, онда је одговорни уредник онај, коме је од њих овај положај подузетник новина дао. Ово се зацело не може другачије разумети него да је подузетник новина при избору одговорнога уредника везан за круг лица, која имају учешћа у пословима уредништва, и да он, у случају да се о уређивању стара једно једино лице, никога другога не може поставити за одговорнога уредника него баш ово лице. Али овим долази Билон у исту незгоду, као и оно горе под 12 означено учење, које не може да одговори на питање, у којој мери одговорни уредник мора да учествује у пословима уредништва, једна не згода, из које се не може другачије изаћи него да се призна, да није потребно да одговорни уредник ни на какав други начин учествује у вођењу редакције него само у толико, у колико то захтевају могућност надзиравања листа у казнено-правном погледу и испуњење осталих, одговорном уреднику законом наметнутих дужности. Али онда је јасно, да одговорни уредник не мора учествовати у ономе, што ми управо уредничким послом зовемо, т. ј. у прикупљању и прегледању, уређивању и дотеривању материјала за лист, и да нарочито у случају кад овај посао врши једно једино лице, не мора баш оно бити постављено за одговорног уредника него и неко друго.

То је терминални стадијум, до кога теоријска анализа појма одговорнога уредника неизбежно мора доћи, без обзира на горе изложену историју развића његовог.

У осталом томе води и принцип *поделе рада*, пошто прави, одговорном уреднику законом одређени, задатак у већем предузећу новина лако може апсорбовати целу радну снагу једнога лица. Лежи дакле у интересу ствари, а зацело одговара и намерама законодавца, да ово лице другим пословима редакције не буде задржавано у испуњавању својих законских дужности.

У осталом по нашем мишљењу чини положај, признат одговорном уреднику, довољну правну основицу како у погледу његове одговорности односно не-

марљивости у области права о штампи, тако и у погледу на његову нарочиту одговорност за кажњиву садржину штампаног списка према чл. 2. § 20. немачког закона о штампи, по коме се одговорни уредник има казнити као учинилац кажњиве радње, која је извршена садржином штампаног списка, ако се услед нарочитих околности не може узети, да он није учинилац. Свакојако изгледа да ова одредба — у осталом врло сумњива и по моме мишљењу безуспешна — на то упућује, да се по мишљењу законодавца у именованом одговорном уреднику *принципијелно* има гледати учинилац деликта, створеног садржином штампаног списка, дакле личност, која је у стварању ове садржине зацело далеко интензивније суделовала, него што то задатак одговорнога уредника у нашем смислу захтева; и ја радо признајем, да су са овога основнога гледишта полазила и друга законодавства о штампи, у којима је усвојена институција одговорних уредника, тако поглавито и аустријски закон о штампи од 1852. године, који, као што смо горе видели, скоро скроз само о „уреднику“ говори. Ипак то не може баш ништа изменити горе добивене теоријске резултате. Да ли се у осталом и само за један корак ближе долази оном циљу, који је законодавац првобитно несумњиво имао пред очима, када се подузетник новина при избору одговорнога уредника ограничава на круг лица, која имају учешћа у уређивању, али му се при том сасвим оставља на вољу, да ли ће он за одговорног уредника поставити главнога уредника или онога, чији се посао састоји у прикупљању и прегледању местних новости или огласа?

Горе изложене теоријске резултате ја сматрам за *потпуно тачне* и са гледишта садашњег, како аустријског тако и немачког права. И по овим законодавствима о штампи сасвим је могућан и законом допуштен горе као пример наведени случај оснивања часописа од стране туђинца, при коме за одговорног уредника постављени домородац не би учествовао у правим пословима уредништва, већ би једино имао задатак да спречава сукобе са кривичним закоником и свакојако, да одговара и осталим законским дужностима одговорнога уредника.

Ако би се на супрот томе можда хтело упутити на она горе под 11 споменута законска наређења, која — као § 11. ал. 2. и § 32. аустријског зак. о штампи од год. 1862., односно чл. III бр. 1. новеле к томе закону од 15. октобра 1868., као и на §§ 7. и 18. немачког закона о штампи — говоре о „уреднику“ односно о „отправљању редакцијских послова“, те да се отуда закључи, да као одговорни уредник сме бити постављено само лице, које учествује у правим редакцијским пословима, онда по моме мишљењу не може, према свему у овом правцу досада наведеном, подлежати никаквој сумњи, да се овде изразима „уредник“, „редакција“ ништа друго није могло мислити до баш одговорни уредник односно одговорно уредништво. Свакојако било би у интересу правне сигурности, кад би се бу-

¹⁾ Goltdam. Archiv f. Straecht B. 40 S. 250.

дуће законодавство о штампи ослободило од таквих изливних и под околностима збуњљивих одступања од законске терминологије. (То би се поглавито имало усвојити у погледу на ал. 2. § 10. аустријскога пројекта).

Са законског становишта потпуно је равнодушно и сасвим остављено оцени подузетника новина као и споразуму његовом с одговорним уредником, да ли ће се овај ограничити на задатке, законом одређене одговорном уреднику, или ће му се поверити и прави уреднички послови. Што последњи случај чини у пракси правило, не може ни у чему ствар мењати.

При томе се само морамо ослободити гледишта — које истина понајчешће чини основу разним системима нарочите одговорности у области права о штампи, али које је сасвим погрешно — гледишта, као да би решењем питања: да ли је когод одговорни уредник, начелно већ било решено и питање учиниоштва у погледу деликта, извршеног садржином штампаног периодичнога списа. Јер то је исто тако смело схватање, као кад би се од прилике у постављеном чувару поља или у ноћном стражару хтео тражити замишљени крадљивац пољских производа или ноћни паликућа, док је у ствари зацело само основано претпостављати, да је он — исто онако као и у аналогном случају одговорни уредник — своју дужност надзиравања пренебрегао. Само кад је одговорни уредник у исто доба и уредник — што, као што је доказано, не мора да буде — оправдано би било закључивати, да је он учинилац. У осталом то је фактичко питање; правно питање може се, на сваки начин, решити по општим казнено-правним начелима.

У осталом коме би то незгодно било, што по нашем мишљењу може бити одговорни уредник и лице ван редакције, један дакле прави *extraneus*, тај би се можда могао умирити кад размисли, да одговорни уредник, баш и да је ограничен на законом одређене му задатке, у формалном правцу не стоји сасвим ван редакције, него да шта више позивањем да ову функцију врши постаје члан редакције, и то члан, коме су поверени задатци, на које законодавац нарочито полаже, према се мора признати, да ови задатци не долазе у оне, који се обично *правим* редакцијским пословима називају.

Са ових разлога ја сматрам да је погрешна одлука Касационог Суда Збирка Бр. 208., по којој не постоји законска разлика између уредника и одговорног уредника. Са истог становишта нетачна је и одлука Бр. 166. у Збирци, која карактеристичну одлуку привиднога уредника у томе налази, што он нема намеру да фунгира као уредник, т. ј. да одиста води редакцију, а погрешне су и одлуке у Збирци Бр. 1149 и 1518, у колико оне полазе од гледишта, да као одговорни уредник именовано лице мора имати учешћа у редакцији¹⁾.

¹⁾ У главном изгледају тачнија излагања генералног прокуратора Глазера, наведена при одлуци

Из казаног излази, да се не може као недопуштено сматрати то, што су на штампаном спису означени једно лице као одговорни уредник, а једно или више других лица као уредници. Јер ако је неко као уредник именован, он још није као одговорни уредник именован, и то у толико мање, што, као што смо горе видели, именовање на листу у опште не чини конститутивни елемент одговорног уредништва. (Нетачна је одлука Збирка Бр. 208. која стоји на супротном гледишту, јасан одјек § 10 бр. 4. и § 34 зак. о штампи од 1852 године, где је говор о „на листу именованом уреднику“.

Из наведеног излази даље, да означавање „за уредништво одговоран“, као што се овда онда у пракси уобичајило употребљавати за одговорног уредника, доста тачно обележава суштину ствари,²⁾ и ако се мора признати, да оно без довољнога разлога одступа од законске терминологије. Ипак морало би изгледати као шикана, кад би се из овога незнатнога одступања у пракси хтеле изводити стварне конзеквенце, на пр. у том правцу, да се именовање, извршено под овим означањем, не сматра као законом прописано именовање одговорнога уредника и према томе за кажњиво.

(СВРШИЋЕ СЕ)

Превео
Д-р Д. Аранђеловић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

„СИЛАВЧЕ“

Право му је име било Павле, али сви који су га познавали, звали су га „Силавче“.

Да ли му је тај надимак дошао због тога, што је увек носио широк жути слав, или што је целом својом појавом преставао силу од човека, то није умео да каже ни он сам.

Ја лично мислим да је ово последње, јер је тај човек имао огромну снагу, па је његова околина оличила ту снагу у горњем надимку.

Онако, шале ради, он је једном руком дизао људе тешке по осамдесет и више килограма, а кад би попио свој „оброк“, онда би се подвлачио испод свога коња и леђима га дизао у вис без много напрезања.

Збирка бр. 222: „Закон оставља свакојако организацији појединих листова широку слободу и не описује опширно из чега се имају састојати функције уредника. Он се ограничава на то, да њега значи као лице, чија је дужност да *поклопи листу ону пажњу, која је потребна* ради спречавања да у лист не уђе кажњива садржина. Али ову дужност може само онај испуњавати, коме је могућно, сазнати благовремено о садржини и спречити штампање онога што за недопуштено сматра. Када је сада доказано, да неко није могао знати садржину листа, и да *није на њу могао вршити никакав утицај.*“

²⁾ Друкчије мишљење заступа Bulow, Zeitschrift f. d. allg. Strr. B. 14, S. 643 у једној полемици против Löning-a и Schwazca.

А „оброк“ му није био велики. Један литар вина испијао је после доброг ручка на „душак“, и после да га човек убије не би до вечере метуо у уста више ни једну кап.

Свој положај среског пандура ценио је високо, и све дужности овога подизао на степен војничке строгости.

Он није знао за речи: „не могу“ и „не смем“.

Ако би му се наредило да кога позове он би га довео; ако би му се рекло да кога дотера он би га донео, а противстајање је њему била непозната ствар.

Много пута смо морали да заглађујемо његове претераности, али смо га сви радо гледали јер је у служби био тачан као сат.

Писари су се отимали ко ће га собом повести у срез, а кад сам ја имао да путујем, онда се већ знало да „Силавче“ мора са мном.

Уз тачност он је имао и других особина, потребних за положај у коме је био.

Тако, он је умео да спреми добар ручак или вечеру; да на брзу руку направи кревет од дасака и талпи, издижући га од земље малим треножним столицама или трупцима; он је знао где стоје сељачке чисте шаренице, које треба да дођу преко сламе или сена простртог по кревету, и много још што шта, што је олакшавало незгоде, које су неизбјижне по селима без уређених механа.

Ако се свему овоме дода још и то, да је био необично жив и разговоран, да је био пун прича и уљудних шала, онда се лако заборављало да човек није у својој кући и на све оно, што на путу није потаман.

Најрадије је причао своје личне доживљаје из времена кад је био хајдук, или како би он рекао „качак“, у кумановској кази, пре српско-турског рата.

Првенствено је истицао оне, које би казивале његову неустрашимост и јунаштво.

И кад је човек упоређивао његове поступке са оним што је из свога живота износио, морало му се веровати, јер одиста он као да није знао за страх.

У по ноћи он би пролазио сам самцит кроз непроходне гудуре, само да на време стигне тамо куда је послат; он се није освртао ни на оглашене хајдуке којих је било у срезу, ни на курјакове којима је срез обиловао.

Па ипак он ми је признао, да један пут у животу за мало није сишао с ума од страха.

А тешко сам дошао до овога признања, јер за њега као да није било непријатнијег сећања из живота од тога догађаја.

Баш памтим тај тренутак као да је јуче било.

Имао сам да извиђам једно убиство у селу Г—ци.

Како у селу не беше механе а у приватну кућу ја нисам хтео ићи, то сам био нагнан да спавам у општинској судници.

Присиљен краткоћом зимскога дана, ја сам вечерао раније него обично, и пошто

www.biblioteka.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Председник и писар отишли својим кућама, ја сам остао сам.

Ако бих легао одмах, морао бих се будити у јутру пре зоре.

Да избегнем то, ја сам узео са стола суднице јеванђеље и прочитао скоро цело јеванђеље по „Јовану“.

Покушавајући да у оним првим речима светог Апостола: „В начаље бје слово, и слово бје к' Богу и Бог бје слово“ пађем сличности са садашњим учењем о постанку земље и света, ја сам са свим био заборавио на „Силавчета“, који је седео поред загрејане пећи и водио бригу, да се не загаси.

И ко зна докле бих ја мучио себе горњим поређењем, да ме он не прекиде једним скоро неочекиваним питањем: „г. капетане, плашиш ли се ти мртваца?“

Не, рекох ја скоро одсечно; зашто бих се плашио оних, који су, по учењу цркве, отишли у други бољи свет, где нема пакости и зла, те су и немоћни да учине макар какво зло.

И не знам ни сам зашто, али ја одмах за овим упутих њему питање: „а плашиш ли се ти мртваца?“

Он као да није очекивао ово питање, јер не одговори одмах, и кад ја понових своје речи, он тада даде један неодређен одговор, који заголица моју радозналост. „Нисам се плашио“ рече он, па опет заћута.

„Нисам се плашио“, понављао сам ја у себи његов одговор, и као са свим нешто природно упутих му питање: „па плашиш ли се сада, кад се некад нисам плашио?“

Ја још не бејех ни завршио своје питање, а он устаде са столочице и место сваког одговора рече: „да идем до штале и намирим коње?“

Кад ми одговориш на ово питање онда иди беше мој одговор.

Држећи једном руком ручицу од браве он се другом чешаше по потиљку, па онако скоро молећи рече: „да идем до штале, јер се плашим да се не потуку коњи“.

Не, не, то нећеш учинити докле год не чујем твој одговор, јер кад си већ покренуо то питање, морало је бити разлога за то.

Он стајаше скоро збуњен, јер је осећао дужност да се одазове моме позиву, а с друге стране то му је правило, видело се, голему непријатност.

„Дакле?“ понових ја; ваља да не чекаш нарочиту молбу?!

„Господине капетане“, рече он, „ја те молим да ти на то питање не одговарам, јер ћу да поновим један догађај из живота од кога ми се и данас жежи кожа!!“

Видео сам да му се не даје одговор на ово питање, и у толико више осећах неку здурадост да га нагнам да говори о томе, па скоро с прекором затражих да ми то исприча.

Он се врати пећи, и седајући на столу он онако скоро за свој рачун говораше: е кад ме је носио ђаво да питам за мртваце, сада да причам.

„Знаш већ, отпоче он, „да сам пре српско-турског рата био „качак“ око Куманова са још једним другом.

Са јатацима бесмо уговорили да нападнемо неке арнаутске трговце кад долазе на пазар, и очекивасмо згуду.

Како беше лето у јeku, то смо и дане и ноћи проводили по околини Куманова, одржавајући сталну везу са јатацима, јер су поред осталог, морали да нам и храну доносе.

Једног јутра рано дође један од јатака и рече нам, да је умрла јединица кћи неког угледног трговца, и да ће је тога дана и саранити са целокупним накитом што га је за живота носила.

Самих дуката орлаша и ћошајлија има на дванаест хиљада гроша, а малих цекина и да не броји човек. Згодно би било, додаде он, да се ноћас те паре изваде.

То ће бити у толико лакше, што ће данас гроб покриве само каменом плочом, како би је сутра мати опет видела, па ће је тек сутра, у недељу, са свим сахранити.

Ја ћу доћи у први сумрак да вас одведем на гробље и покажем гроб.

Мој друг погледа у мене а ја у њега, и одлука беше брза — толике се паре не остављају, па макар их са мртваца скидали.

У први сумрак ја и мој друг ишли смо околним путевима за гробље.

Кад смо стигли до гробљанске оградe беше се већ прилично спустила сутон.

Пажљиво пређемо ограду и упутимо се гробу за јатаком.

Кад већ бесмо до овога, јатак нам рече да ће он ићи, а ми да мало доцније приступимо послу.

Ја сам вољно прихватио овај предлог, пошто ми није било право да јатак броји и дели са нама баш сваку пару, коју будемо нашли.

Кад нам се беше учинило да је време да се приступи послу, ја рекох своме другу: „хајде Јоване ти да уђеш у гроб, а ја ћу држати плочу и чувати стражу.“

„А што ја одврати он, што не сиђеш ти, сигурно се плашиш?“

Овим он беше дирнуо у најтању жицу мога јунаштва и ја рекох: „држи плочу“, пошто је бејех полигао једном палијом, коју је јатак нарочито био понео за то.

Јован прихвати палију и придржаваше плочу, а ја се одупрех рукама о ивице гроба и спустих унутра.

Гроб беше дубок и мени, је како сам мали, ишао више главе.

Ако су се на пољу и могли колико толико распознавати предмети, у гробу владаше црна ноћ, и сваки даљи рад беше немогућан, ако не бих имао светлости.

Морао сам, дакле, упалити малу воштану свећницу, коју сваки „качак“ носи са собом, али је то морало бити учињено смотрено да се светлост не би видела.

Због тога ја рекох Јовану да спусти плочу преко гроба, остављајући на једноме крају мало ваздуха, па кад га зовнем он да подигне плочу.

Он ме послуша и спусти плочу.

Прихватајући плочу и сам да не би пала нагло и свом тежином, ја сам и нехотице гледао у небо.

Једна звезда треперила је као кандилоце у цркви, и мени се учини као да

ми она чини неки прекор за све оно што имам да учиним.

Мене то некако текну, и беше ми врло незгодно кад плоча заклони сваку везу између мене и света.

Не знам зашто али се ја тада сетих сестре кад је лежала мртва у сандуку, и чињаше ми се да осећам и њезин дах и прекоран поглед.

Решавах се да изађем из гроба, али сам се стидио Јована, јер би рекао да сам то учинио из стрха.

Скоро наљућен на себе што се подајем неким детињским осећањима и малдушности, ја упалих свећу и клекох да дигнем капак сандука.

Још ја не бејех успео да прилепим свећу за доњи део сандука, те да имам одршене руке за рад, а на пољу се зачу један потмули пуцањ пушке, па онда некакав тутањ преко гроба.

Прва мисао која ми је синила кроз главу беше та, да је неко спазио Јована и пуцао на њега, а он побегао ко ти га зва куда.

Питао сам се шта да радим сада? Да вичем не смем, да покушам да изађем то је још рано.

Изненађен овим ја седох на сандук, угасих свећу и очекивах шта ће даље бити.

Тако сам седео дуго, можда више од сата, чекајући да се Јован врати и јави, али од њега не беше ни трага ни гласа.

За све то време, ја искрено признајем, да се нисам плашио, али осећах сву тежину посла кога сам се латио, и тешко сам прекоревало себе.

Мртваце пљачкати понављао сам ја, и презирао самога себе до одвратности.

Кад до мене допреше гласови првих певаца, ја се рених да излазим из гроба па макар и глава отишла; али како сам морао очајавати, кад су сви покушаји да плочу дигнем остали без успеха.

Оно што сам ја, стојећи изнад гроба са палијом у руци, могао учинити са мало муке, ја одоздо из гроба, голих шака, никако не могах постићи.

После свих безуспешних покушаја, заморен и љут на себе сама, ја осећах потребу да се одморим и опет седох на сандук.

И одвише брижан али ипак уверен да ће Јован доћи, ја сам већ почео да дремам.

Тако скоро у полусну, ја чух неки топот и стењање.

Све је то долазило као из сандука, али ја сам силом хтео да верујем да је то Јован, и дигох се да боље чујем.

Тутањ се понови, али сада беше јасно да то долази из сандука.

Мене подиђоше мравци од ногу до перчина, и осећах како ми се капа диже с главе.

Вампир, Вампир! Та мисао и то осећање прође кроз цело моје биће.

У томе тренутку страха, који се беше попео до безумља и очајања, ја сам само могао да се наслоним на онај део гроба где су биле ноге умрле девојке

Истога часа зачу се јасан и одређен јавк из сандука; за тим један на-

пор, и мене удари преко ногу капак од сандука, који беше потиснут неком надземаљском силом.

Ја сам већ чуо опредељено и силно дисање; неко наразумљиво мрмљање и неодређене покрете.

Вампир устаје чињаше се мени. Сад ме већ мери својим крвавим и исколаченим очима, и само један скок и хватање за гушу па ће мој живот бити угашен.

При тој помисли ја сам губио сваку моћ, дамари су престали да бију и ја само знам да сам се скљокао на земљу и изгубио свест.

Кад сам се прибрао и дошао себи, у гробу је било већ толико светлости, да сам у углу могао уочити једну женску прилику, која је скоро не дишући лежала преко сандука, наслоњена главом на капак.

Ја нисам умео да се нађем у овој новој ситуацији, али се нисам више плашио, јер код мене беше отупело осећање и утрнуо сваки страх од овога што је у гробу, пошто осећах да је на пољу дан, и да се ближи тренутак кад ће доћи родбина умрле на гроб.

И збиља, тога се тренутка зачу лек стотине жена, које се кроз гробље примицаху гробу у коме сам.

Већ се осећао бат ногу око гроба, и кроз онај простор, где ми је поред плоче допирао ваздух и светлост, провукоше се две држаљнице од будака, и плоча беше за часак помакнута скоро до половине гроба.

Тога тренутка ја као дивљи звер потегох да излетим из гроба.

И док сам ја још гребао рукама и ногама да се из гроба извучем, сав онај свет што беше ту, кидну у безумно бегство уз дивље узвике: вампир, вампир!!

Пред свима јурио је напред свештеник, и кад му се кационица закачи за један камени крст, он све то баци, да би само лакше могао побећи.

И сам ужасно збуњен свим овим што се одиграло, ја осетих потребу да бежим одавде безобзирце, како бих побегао док овај запрепашћени свет не дође себи.

За по сата ја сам био на месту сталног боравка, где не нађох ни свога друга Јована ни јатака.

Око по ноћи ја сам отишао у Куманово једном своме пријатељу.

Тамо сам сазнао да је власт отишла на гробље и нашла девојку у животу, јер није била ни умрла, него само обамрла од неке болести, а они је тако обамрлу сахранили.

Од смртног страха што сам га оне ноћи претрпео, ја сам боловао скоро месец дана, и одмах за тим напустио „качаклук“ и вратио се у место рођења.

На две године после вратио се и мој друг Јован, и он ми је тада признао, да је неко у винограду, близу гробља, пуцао, а он се поплашио и побегао, остављајући мене судбини.

„Ето, господине, рече „Силавче“ скоро заморен, какав сам страх ја видео, и сада се ничега на свету не плашим, али кад

видим мртваца, мене подиђе језа од пете до главе, и увек се згрозим на самог себе што сам, у далекој својој прошлости, само и покушао да опљачкам мртваца“.

Д. С. К.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1

Суд општине ливадичке, актом својим Бр. 3366., пита:

„У овој општини, за кратко време, учињено је преко 20 опасних крађа и других рђавих дела, а учиниоци истих нису се могли пронаћи.

Да би се овим делима стало на пут, суд и одбор општински, одлуком својом од 28. октобра тек. год. № 2806, на основи § 4. полиц. уредбе, ставио је 12. лица под полицијски надзор, на која се основано сумњало да чине крађе и друга рђава дела, и одмах их је у смислу § 15. и 16. полиц. уредбе подвргао издржању полицијског надзора, налазећи, да се полицијски надзор, кад год не иде уз другу казну, узима као превентивна мера за одржавање реда и безбедности и сузбијање рђавих дела у опште, после чега су крађе престале.

По жалби двојице стављених под полицијски надзор, власт среза моравског, решењем својим одобрила је одлуку суда и одбора општинског, а жалбу одбацила.

Противу овог решења среске власти поменута двојица изјавили су жалбу начелству окружном, и начелство је исто решење поништило из ових разлога: што за сваког осумњиченог нису прибављени потребни податци из којих би се могло видети, да ли је осуда оправдана, и да ли је осуђени доиста такво лице које чини крађе, и што жалиоци нису пре донете одлуке, којом су стављени под полицијски надзор саслушани, чиме је повређен чл. 11. устава а и пропис § 20. и 23. полицијске уредбе.

Усвојивши примедбе начелства, власт среска на основи чл. 23. закона о уређењу округа и срезова и чл. 152. закона о општинама, поништила је у начелу поменуту одлуку суда и одбора, без обзира на то, што је исто према онима, који се нису жалили, постала извршном, наређујући суду, да према примедбама начелства, као обавезним, поступи.

Пре него што би суд приступио доношању друге одлуке по овом предмету, моли се Уредништво, да изволи преко „Полицијског Гласника“ објаснити следеће:

1. Да ли се стављање под полицијски надзор сумњивих лица на основи § 4. а полиц. уредбе, сматра као осуда, како начелство представља или не. Ако се не сматра као осуда, онда дали је нужно прибављање потребних података и претходно саслушање за сваког осумњиченог или не. Ако је ово потребно, онда како ће суд и одбор општински да стави под полицијски надзор оно сумњиво лице,

које није никада за никакво рђаво дело осуђивано и апсолутно нема никаквих података о његовим рђавим делима, јер се вешто крије и не може да се ухвати, а за које је суд и одбор несумњиво уверен, да чини крађе и друга рђава дела;

2. Да ли је решење среске власти, којим је у начелу поништена одлука суда и одбора општинског, законито. Ако није законито, да ли је оно за суд обавезно у колико се односи и на лица стављена под надзор, према којима је одлука суда и одбора, постала извршном; и

3. Има ли до часника општинских кривичне одговорности, што су одмах подвргли издржању полицијског надзора и она лица, која су противу одлуке суда и одбора изјавила жалбу?“

На ово питање одговарамо:

Кад год је реч о надзору, који истиче из примене § 37. б. или § 320. и 320. б. крив. закона, онда је то споредна казна у смислу §§ 12, 37, 38. и 310. крив. закона; а кад год је реч о надзору, који проистиче из § 4. „Полицијске Уредбе“ и § 391. в. крив. закона, онда то није осуда, него једна превентивна мера власти, да се стане на пут крађама и другим рђавим делима која се чине у општини, а кривци се, међутим, не могу пронаћи.

И кад овај надзор није осуда, нити § 4. Полиц. Уредбе нарочито тражи саслушање, онда изгледа, да не би била оправдана замерка што овај пропис није извршен.

Али кад се узме у обзир широки начелни значај чл. 11. Устава, и кад се овоме дода то, да саслушање никако не би било као нека сувишност и од какве штете по правду, јер пружа могућност да осумњичени својом одбраном разбије, много пута, неправедну сумњу, онда увек треба саслушати оне, који буду осумњичени, у толико пре, што то саслушавање није изречно законом забрањено.

Један пример, што ћемо га овде навести, одмах ће утврдити, да је паметно саслушати оне, који су осумњичени.

Дакле: у општини јањској, буде осумњичено једно лице да врши крађе, и суд и одбор реше се да га, поред других, ставе под полицијски надзор.

Сумњу су извели отуда, што је трошило много више него што је могло чинити према његовом имању, и што је мало радило.

Кад је ово лице случајно сазнало да ће га зато ставити под надзор, оно отрчи у општину и извести суд да су његови извори побољшани тиме, што је на својој ниви нашло гробницу, у којој је било драгоцености и то продало за добре паре.

Кад се изашло на лице места и саслушан један купац старина у вароши, угврђени су његови наводи, јер је оно добило 2000 динара за једну стару гривну са драгим камењем.

Наравно, да се после овога одустало од надзора.

Ето, овај случај казује, како је паметно чути и онога кога окривљујемо.

Ова саслушања не могу да опште саму ствар, јер кад суд и одбор изнесу разлоге, да се против неког „основано

сумња⁶, нпр. по томе што се дружи са рђавим људима, што је нерадник а троши много, што се ноћу виђа по селу и атару а те изласке не може разложно да оправда, онда такву одлуку суда и одбора неће да ништи старија власт, у толико мање, ако осумњичени својим одговором није поколебао сумњу одбора и суда.

Среска власт је погрешила што је поништила решење и према онима, који се нису жалили, јер је оно према њима постало извршно, али како је њено решење обвезно за општински суд, он мора да поступи по њему.

Општински часници не могу бити одговорни што су одмах извршили одлуку суда и одбора, јер су они то вероватно урадили не из намере да овоме начине штете и пакости, него из уверења, да им § 4. и 15. и 16. Полицијске уредбе дају на то право.

П

Суду општине гуњачке, на акт његов Бр. 1535. одговара се ово:

За сваку осуду по чл. 109. и 110. закона о општинама, треба наплаћивати таксу по 2 дин. и ову лепити на извештај, који се суду подноси у смислу чл. 111. истог закона, али при изрицању саме осуде увек треба рећи окривљеном да се и на то плаћање осуђује.

За молбе, жалбе, представке и т. сл. које се подnose општинским судовима, ови не могу наплаћивати таксу од 0-50 динара ни у маркама ни у новцу, сем случајева где је у закону изречно речено, да и општински судови наплаћују таксу.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Државни Савет није надлежан за разматрање предмета, који се тичу казне за издавање под закуп нездравих станова.

Суд општине града Београда, на основу извештаја стручне комисије, а с обзиром на чл. 8.—12. правила о нездравим становима, наредбом од 17. новембра 1908. године № 5986. забранио је Стевану П., трг. овд., издавање његових нездравих станова и наредио му, да кирацији исели. Како Стеван по тој наредби није поступио, то га је суд општински пресудом од 20. маја 1909. год. № 1940. казнио са 50 дин., па је ту пресуду, по изјављеној жалби, одобрио и Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 4. јула 1909. год. П. № 13540.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора у смислу чл. 48. тач. 2. закона о пословном реду у Државном Савету, већ питања о казни, која је изречена на основу чл. 33. закона о чувању народног здравља, за разматрање којег Државни Савет по чл. 5. закона о свом уређењу и чл. 144. Устава није надлежан. С тога је одлуком од 26. новембра 1910. год. № 11352, а на основу чл. 25. свога пословника, одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

На писара општинског не може се применити пропис чл. 158. закона о општинама, већ он за немарљиво вршење своје дужности може одговорити само својој претпостављеној власти.

Станоје Р. С., писар општине б....., узет је на одговор, што није извршио попис имовине једне стецишне масе, већ извршење овог посла одговлачио, и ако му је неколиким наредбама препоручивано, да ово што пре изврши.

На испиту свом изјавио је, да ово није извршио с тога, што је на раду имао још 38 других предмета.

Надзорна власт решењем од 26. јула 1910. год. № 11783, а на основу чл. 158. закона о општинама казнила га је за ово са 30 динара.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета, а пошто је претходно прибавко извештај од надзорне власти, да ја жалитељ у време изрицања казне био писар а не деловођа општински, нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону, јер се на жалитеља није могао да примени пропис чл. 158. закона о општинама, пошто он није деловођа општински већ писар, и као такав за немарљиво вршење дужности могао би бити одговоран само својој претпостављеној власти.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, одлуком од 18. новембра 1910. год. № 10880. поништено решење надзорне власти.

Окружни посланици, чији је избор оспорен, имају права да учествују на седницама скупштине до одлуке о њиховоме избору, ну без права гласа и подношења предлога.

Окружна скупштина округа в..... на свом састанку од 23. септембра 1910. год. донела је ове две одлуке:

1, да бира В. Л., деловођу општине с....., за члана ширег окружног одбора;
2, да посланици за срез в....., чији је избор оспорен, немају права говора, гласа и предлога до коначног решења о њиховим изборима, а да имају право на дијурну до тога дана.

Надзорна власт наша је, да је прва одлука противна чл. 110. закона о уређењу округа и срезова, а друга чл. 7. правила о пословном реду у окружној скупштини, јер посланици за срез в..... имају права да учествују на седницама скупштине до одлуке о њиховоме избору без права гласа и подношења предлога. Стога је решењем од 25. септембра 1910. г. № 12784. обе ове одлуке задржала од извршења и цео предмет послала Министру Унутрашњих Дела на оцену и решење.

Министар Унутрашњих Дела, нашавши да је решење надзорне власти на закону основано, послао је овај предмет Државном Савету на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, одобрио.

Одлука од 5. октобра 1910. год. № 9811.

Сопственици посредничких радња за набавку слугу и службе нису дужни објавити и протоколисати фирме тих својих радња.

Александар П., овд. посредник за набавку слугу и службе, кажњен је, у смислу чл. 37. зак. о таксама, од стране београдског првост. трговачког суда, за не протоколисање фирме своје посредничке радње.

Министар Финансија одобрио је решење суда својим решењем од 23. марта 1909. год. ПрБр. 7054.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Чланом 37. закона о таксама предвиђена је објава и протоколисање фирме оних посредничких радња, које као такве, у циљу олакшања трговања, сматра трговачки закон (§§ 50—58).

Према томе, када се из акта овог предмета види, да се жалитељ бави посредничком радњом за набавку слугу и службе, и исту обавља на основу дозволе полицијске власти, коју му ова издаје на основу правила од 1. априла 1887. год. ПБр. 4037., прописаних на основу § 356. б. крив. закона, која се радња не може сматрати за посредничку у смислу §§ 50. и 51. тргов. закона, онда се жалитељ, за непотоколисање фирме те и такве радње, није ни могао осуђивати на казну по чл. 37. зак. о таксама, јер овај законски пропис није ни предвидео протоколисање такве радње.

Министар Финансија писмом од 9. децембра 1909. год. ПрБр. 31.716. известио је Државни Савет, да напред изложене разлоге усваја и да ће у смислу истих издати жалбоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 15. децембра 1909. год. № 7979.

Самоуправна тела: окрузи, срезови и општине не смеју наплаћивати ни установити никакав прирез, пијачну таксу или ма какву другу дажбину, ако на то немају права и овлашћења у ком земаљском закону.

Збор општине б....., на дан 26. октобра 1910. године, донео је одлуку, да се, ради подизања новог општинског коша, покупи од сваке пореске главе по један динар.

Надзорна власт решењем од 10. новембра 1910. год. № 21390. обуставила је од извршења ову зборску одлуку с тога, што је иста противна чл. 4. финансиског закона, по коме се не може установити никакав прирез преко већ одобреног општинског буџета. С тога је сва акта овог предмета послала Министру Унутрашњих Дела, а Министар, слажући се са посматрањем надзорне власти, на основу чл. 152. закона о општинама, послао је цео предмет Државном Савету на коначно решење.

III. Одсек Државног Савета, по разматрању односних акта, нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је с тога, на основу чл. 152. закона о општинама, одобрио.

Одлука од 27. новембра 1910. године № 11150.

Бирачки Одбор нема права да кандидатске листе, потврђене судом, цени и да их, било са које неправилности, одбацује, односно не ставља на кутију ради гласања на збору.

I. случај.

Ал. Ђ., из Г. Ј. . . . , жалио се Државном Савету противу избора кмета села Г. Ј. . . . , који је извршен на дан 4. априла 1910. године, због ових неправилности:

1. што је за овај избор било потврђено пет кандидатских листа, а бирачки је одбор једну листу одбацио и за гласање прилепио на кутије саме остале четири листе; и

2. што је било агитације.

II. Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и размотрењу изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што по чл. 54. б. зак. о општинама ако на дан избора не буде прилепљена на кутију која од потврђених кандидатских листа, и због тога се за њу не буде гласало, избор извршен тога дана нема вредности.

Из записника бирачког одбора види се јасно, да бирачки одбор није кандидатску листу Св. Ђ. прилепио на кутију нити допустио да се за њу гласа, и ако је од првостепеног суда била утврђена за избор кмета овог села, који има да се изврши на дан 5. априла 1910. године. То пак, што је она потврђена за избор који би се имао извршити 5. априла, а не 4. априла, без утицаја је, кад се из ње види, да се она односи на избор кмета села Г. Ј. . . . .

Према томе бирачки одбор није могао, нити је имао права да је, кад ју је већ од општинског суда примио за овај избор, одбацује и не ставља на кутију.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио да се овај избор поништи.

Одлука од 12. маја 1910. год. № 6050.

II случај.

Ж. С., из Р. . . . . , жалио се Државном Савету противу избора кмета села Р. . . . . , који је извршен 15. априла 1910. године, због ових неправилности:

1. што се на збору није гласало за све, код суда потврђене, кандидатске листе, јер његова листа, која је код суда потврђена 12. априла 1910. године, а у општинском суду примљена 16. априла дакле сутра дан по збору — није била прилепљена на кутију, да би се и за њу могло гласати; и

2. што је било подмићивања.

Први одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и размотрењу изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази зашто што по чл. 53. з. закона о општинама свака листа, потврђена од првостепеног суда, мора имати на дан избора своју засебну кутију, а по чл. 54. б. ако каква листа, потврђена од суда, не буде прилепљена на кутију и

због тога се за њу не буде гласало, избор извршен тога дана нема вредности.

Како се из записника бирачког одбора од 15. априла 1910. године види, да је бирачки одбор примио од општинског суда само две кандидатске листе, и да се само за њих на дан избора гласало, а из акта види се, да је постојала и трећа кандидатска листа Ж. С., која је потврђена од првостепеног суда 12. априла 1910. год. Бр. 15185., и по штамбиљу на коверту судском предата пошти за суд општине к. . . . . 13. априла, 14. истог месеца приспела пошти л. . . . . , а примљена у суду тек 16. априла — дакле после дана избора, то би свакојако могао наступити други резултат избора, да се и за ту листу гласало.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 28. маја 1910. год. № 6511.

Јос. К. Ст.

Мишљење опште седнице Касационог Суда.

На захтев господина Министра Правде од 29. новембра 1910. год. № 18027, да му Касациони Суд на основу тач. 2. § 16. зак. о своме устројству, да своје мишљење о томе:

„да ли се пропис тач. 3. § 63. зак. о првозаступницима има разумети тако, да се новчана казна на коју је првозаступник осуђен не може ни у ком случају од њега наплаћивати ексекутивно, већ да њему стоји на вољу да казну на коју је осуђен не плати, и да у том случају има само да трпи последице привременог удаљења од првозаступничке дужности; као и да лисе рок од два месеца, предвиђен у поменутом законском пропису, рачуна од дана изречене осуде од стране Министра Правде по § 61. закона о првозаступницима или од дана одлуке Државног Савета, којим је жалба противу такве одлуке одбачена“ — Касациони Суд, у општој седници својој 7. децембра 1910. г. № 14005, проучио је ово питање, па је мишљења:

Уз изрицање казне иде право и дужност да се она изврши онако како је изречена. То захтева и сам циљ казне. Према томе, кад јавни првозаступник за дисциплинску кривицу буде кажњен новчаном казном по тач. 2. § 54., а осуда има извршну снагу, онда се има приступити ексекутивној наплати ове казне. Не може се, по закону, оставити на вољу првозаступнику да новчану казну на коју је осуђен плати, или, ако престане с првозаступничким пословима, да је не плати. Смисао је тач. 3. § 63, само тај, да првозаступник не може бити привремено удаљен од првозаступничких послова пре протека два месеца од извршености осуде, а не и да се осуда не може ексекутивним путем наплатити.

По овом законском пропису извршење осуде има се и у том року предузимати, па, ако се и у колико се не би у томе успело за два месеца, да извршна власт,

која је осуду имала извршити, како се изречно каже у трећем ставу § 63., извести Министра о томе, како би Министар наредио уклањање правозаступника.

Рок од два месеца, како се опет изреком у тач. 3. § 63. каже рачуна се од дана извршене осуде, што значи кад је казну изрекао председник суда, ако за 15 дана не буде жалбе Министру Правде; а ако је Министар осуду изречену од стране председника одобрио, као и кад је сам Министар или дисциплински суд казну изрекао, од дана решења Министровог или дисциплинског суда, јер су њихове одлуке по § 61. извршене, а разуме се да се и ове одлуке по општем принципу могу извршивати тек кад се осуђеном саопште.

Жалби Државном Савету у овом случају противу министровог решења не може бити места. Тачка 3. чл. 48. закона о пословном реду у Државном Савету не односи се на овај случај, нити потиरे правило, да је министрово решење по овој ствари извршно. Оно се односи само на случајеве који изузетно могу да наступе по предметима, за које Министар не би био надлежан или би прекорачио законом дату му власт у одмеравању казне.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КОЈЕ ОВО?

Лице, чију слику износимо, ухваћено је у Шегешвару (А.-Угарска) и на саслушању је изјавило да се зове Ристо Рајноф-Табаков,

родом из Варне у Бугарској. Како је ово лице идентично са једним, које је ухваћено у истом месту пре годину дана, приликом покрађе на железничкој станици, и како је исто изјавило да је се бавио у Србији, то на молбу ова. аустро-угарског консулата износимо његову

слику с препоруком свима полицијским и општинским властима, као и приватним лицима, да ако би ма шта знали о овом лицу известе о томе Управу града Београда с позивом на Бр. 44417.

ПОТЕРЕ

Павле Јорговић, из села Лисовића, и **Драгољуб Срећковић**, из села Младеновца,

одбегли осуђеници, чије слике износимо, разбили су претпрошле ноћи апсану среза космајског и побегли.

Павле је висок 163·3 см.; стар 45 година, косе отворено плаве, бркова риђих, очију жућкасто-отворено зелених. Од особених знакова има: на левој руци белегу од посекотине у облику праве линије правца косог, величине 2 см. на трећем зглобу малог прста, на страни спољашњој; мали прст леве руке, у трећем зглобу задебљао и укочен; белегу од посекотине,

величине 3 см. на првом зглобу палца, стране постериорне, и на десној руци белегу од чира величине ораха на рамену.

Драгољуб је висок 168·2 см. стар 21 год. косе смеђе, очију жућкасто-зелених. Од особених знакова има: белегу од опекотине на корену леве шаке, неправилног облика, величине $\frac{10}{6}$ см. на страни постеријорној; белегу од опекотине на долактици леве руке, неправилног облика, величине $\frac{5}{2}$ см. за 8 см. изнад

корена шаке; на врату младеж величине сочива за $\frac{5}{2}$ см. у лево и испод гркљана.

Депеша начелника среза космајског Бр. 26231.

Младен Јовановић, радник овдашњи, 30-ог прошлог месеца украо је један ципли револвер са црним корицама Михајлу Михајловићу, кафеџији овл., па затим побегло.

Он је стар 23 године, раста средњег, плав, у сељачком старом оделу.

Акт кварта дорћолског Бр. 6704.

тине, полукружног облика величине 3 см. на другом зглобу кажипрета, стране постериорне-спољашње; белегу од посекотине у облику криве линије, величине 1 см. на првој фаланзи кажипрета у облику праве линије, правца косог,

Стојан Стојиловић, слуга из М. Лаола, има да се притвори по решењу начелства округа пожаревачког, али се налази у бегству.

Он је стар 30 година, средњег раста, очију жућкастих, малих плавих бркова, косе плаве,

по лицу бубуљичав, у оделу је грађанском са чизмама на ногама.

Депеша начелства округа пожаревачког Бр. 18221.

Манојло Никачевић и **Сима Лецић**, пекарски момци из Ваљева, покрали су свога гаду Митра Богдановића, пекара из Ваљева, па затим побегли.

Манојло је стар 19 година, висок, црномањаст, без предњих зуба, са качкетом на глави и чизмама на ногама.

Сима је стар 17 година, дежмекаст, плав, у оделу грађанском зеленкасте боје, мало погурен.

Акт начелства округа ваљевског Бр. 18599.

Алекса-Александар Додовић, из Бачевца, среза ваљевског, извршио је крађу Тодору Јеверици, кувару из Ваљева, и са покрађом побегло.

Он је стар 18—19 година, висок, црномањаст.

Акт начелства округа ваљевског Бр. 18628.

Драгутин Андрејевић и његова жена **Лепосава**, из Дубравице, осуђени су по пресуди Апелационог Суда на 8 месеца затвора, али се обоје налазе у бегству.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 20742.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Ержа Балаш, из Старе Пазове (А.-Угарска), отумарала је не знано куд 1. овог месеца и до данас се не зна где је. Она је стара 10 година.

Акт Управе града Београда Бр. 44653.

Јевица, жена **Димитрија Жикића**, из Бигренице, 4. прошлог месеца, одбегла је од свог мужа и том приликом однела му 800 динара у новчаницама.

Депеша начелника среза параћинског Бр. 27953.

КРАЂАСТОКЕ

Ноћу између 12. и 13. овог месеца, непознати крадљивац украо је два вола Станимиру Пантићу, из Међуречја. Један длаке зелено-плаве, а други жут, шарен, оба матора по 5 година. — Депеша начелника среза беличког Бр. 28358.

Ноћу између 4. и 5. овог месеца, украдена је Данилу Марковићу, из Дучине, једна кобила матора 8 година, длаке доратасте са жигом «О». — Депеша начелника среза космајског Бр. 25717.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.